

ՃԻԼՏ 4

ՆԻԻ ԵՈՐԲ, ՅՈՒՆՈՒԱՐ 11, 1919

Նո. 2

ՄԻԻՆՏԵՐԻՃԱԹ

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

Էվրոփատա Էրմենիլերին, Գոմֆերանսը

Սալը Ճէտիտ, օլտուն սաիտ

Ալմանեանըն տախիլի հալը

ԱՆԿԼԱՅԸՇ ԳԸԹԼԸՂԸ

ԿԻԼԻԿԻԱՆԸՆ ԷՐՄԷՆԻՍԹԱՆԱ ԻԼՀԱԳԸ

ՄՕՐԿԸՆԹՀՕՆԸՆ ՇԷՀԱՏԷԹԻ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

Weekly Periodical

"CILICIA"

Published by

HAIG PUBLISHING CO., 138 E. 26th St., New York

115 East 24th St. N.Y.C.

949 Broadway New York N.Y.

Կ Ի Լ Ի Կ Ի Ա

ԻԼՄԻ, ԱԽԼԱԳԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ
ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

Ճիւմաա Էրթէսի կիւնլէրի ցէր օլունուր

Մուհարրիրէր՝

Նաշիր՝

ՍՏԵՓԱՆ Պ. ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ ԼՈՒՏԵՐ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ
ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Editorial Staff:

S. B. JACOBIAN
H. ADADOURIAN

Business Manager:

L. B. JACOBIAN

CILICIA

A Scientific, Moral and Political

WEEKLY PERIODICAL

Published by

HAIG PUBLISHING COMPANY

ԱՊՕՆԷ ՊԵՏԷԼԻ

Սէնէվի\$3.00
Ալթը ալլը\$1.75

YEARLY SUBSCRIPTION

Domestic\$3.00
Foreign\$3.50

Entered as second-class matter November 13, 1916, at the post office at New York, N. Y., under the act of March 3, 1879.

Vol. IV.

January 4, 1919

No. 1

ԻՆԹԱՐ Ը ՄԱԽՍՈՒՍ

1. «Կիլիկիա»նըն սէնէլիյի փէշին \$3.00, վէ ալթը ալլը \$1.75 օլտուղը Հալտէ, Ապօնէ պէտէլի Money order եա check թարիգիլէ իրսալ օլունմալը. check իչին 5 սէնթ Փազլա կէօնտէրիլէրէք:

2. «Կիլիկիա»նըն սէնէսի Յունվարտան Յունվարա տըր: Շալտ պիրի մէճպուրի օլարադ 6 ալլը սըփարը Հալտէ, Յունվարտան վէ եախօտ Յուլիստէն պաշլամալը տըր: Արատա սըփարը Հալտէն Յունվարտան եա Յուլիստէն սըփարը կիւնիւնէտէք կէչէն վազթ իչին տախի թէէտիլէ Էթմէլի տիրլէր:— Պու կիպի ապօնէլէրէ՝ կէչմիշ նումէրօլարտան վար իսէ կէօնտէրի իդ:

3. Ատրէսլէրինի թէպտիլ Հալտէն անիտէ պիր գարտ իլէ Հաքի վէ եէնի ատրէսլէրինի (ինկիլզէ եազարադ) պիզէ պիւտիրմէլէրի աղու օլունուր:

4. Էտրէս թէպտիլաթընտա, վէ չախսի չէլէրտէ 5 սէնթ կէօնտէրիլմէք կէրէք իտիլին տաիր միւքէրէրէն Հալտէն իսթա-րաթը պազըլար կէօրմէմիլէր կէօրիւնիւլօր: Լութֆէն պու խուսուլարա տիգզաթ օլունսուն: Ապօնէլէր պու կիպի ուֆադ սալը-լաճադ չէլէրտէ Հիմմէթլի պուլունարադ պիզի խալի Փազլա մէսա-րիֆտէն գուրթարմը օլաճազլար:

Պիշնիւմի մուխապէրաթ աթիտէֆի աուրէս կէօնտէրիլմիլի՝

HAIG PUBLISHING COMPANY

138 EAST 26TH STREET

NEW YORK. N. Y

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԷՎՐՕՓԱՏԱ

ԷԱՄԵՆԻԼԵՐԻՆ ԳՕՆՖԵՐԱՆՍԸ

Պուռնան իբի սէնէ գատար էվվէլ, մուհա-
րէպէնին էն գըղղըն վազթընտա, իշէրին նէ-
րէյէ վարաճաղընը ազ չօզ ֆարգ էտէրէք, Ա-
մէրիգատա նէշր օլունան 6 պէլլի էրմէնի ղա-
ղէթալարընըն խտարէլէրինէ քէնտի խաթթ ը
տէսթիմիզլէ պիրէր շախսի մէքթուպ եաղըպ,
էրմէնի մէսէլէսինին Ամէրիգատա գուվվէթլի
թարգտա փրօփականտ էտիլմէսինին էհէմմի-
յէթինտէն պահս էյլէտիք: Պու պապտէ ասըլ
իշէյէմէք օլանլար էրմէնիլէր օլուպ, անլէր
վասիթասըյէ էհի պէլլի մէրքէլէրտէ Ամէրի-
գալըլարա մախսուս Մէս Միթիմիլէր թէճէմ-
միւր, վէ օլ Միթիմիլէրտէն էրմէնի միլլէթինին
լէհինէ բիգօլիւրըլար կէշրտիպ Գանկրէսէ վէ
րէխէ կէօնտէրիլմէսի Հազգընտա ղաղէթալա-
րըմըղըն պէնտլէր եաղարազ էհալմիդի թէշլիզ
էյլէմէլէրինի թավսիյէ վէ թէքիթ Էթտիք:

Մուհարէպէնին Միլթէթիլլէրէ միւսա-
խտ սուրէթտէ խիթամիզլի օլաճաղընա, վէ
Սուլ Հօնֆէրանսընտա պէօյիւք վէ քիւլիւք
միլլէթլէրին տավալարը թէսվիյէ էտիլմէյինէ
հէմ տէ օլ Գօնֆէրանստա Ամէրիգանըն փէք պէլ
լի պիր սէսի վէ հիսսէսի պուլունաճաղընա ի-
նանտըղըմը Հալտէ, պէօյլէ պիր փրօփականտ
հարէքէթինէ տէրհալ պաշլանմասընը ղաղէթա
լարըմըղ իշիւն մուհիմմ պիր իշ կիպի թագտիմ
էյլէտիք իսէ տէ, մէղքիւր խտարէլէրին պէշին-
տէն հիշ պիր խապէր եա մալիւմաթ ալմատըզ,
հաթթա մէքթուպըմըղըն քէնտիլէրէ եէթիշմիշ
խտիյինէ տաիր պիր շէյ իշիթմէտիք: Պէս պիր
Մուհարիւր՝ օֆիսինէ կիթմիշ օլտուղըմը
Հալտէ, «Սահիհ, կէշէն կիւն պիր շէյ եազմըշ
խտին, նէ տէմէք իսթէտիյինին անլամատըմ»
տէտի: Սէվիլիւր իզ քի շիմտի հէր քէս ուլանմըշ

վէ փրօփականտ իշիւն արամըղտա պիր ղալ-
րէթ թուլթուլմուշ տըր:

Ինկիլիզէ ղաղէթալարտա էրմէնի մէսէլէ-
սինէ տաիր պէնտլէր կէօրիւլիւյօր, խուսուսի
վէ ումումի թէճէմմիւլէրտէ գարարլար կէշի-
րիլէրէք Ամէրիգա, Ինկիլթէրրա, Ֆրանսա վէ
Իթալիա հիւքիւմէթլէրինէ վէ լէսմի հէյէթլէ-
րինէ թէպլիզ էտիլիյօր: Ամէրիգատա Ինկիլիզ-
է լիսանտա նէշր էտիլէն իքի ղաղէթալարըմըղ
տա էրմէնի վէ Ամէրիգալը գալէմ սահիպլէրի
թարաֆընտան տօլլուն պէնտլէր եաղըլըյօր,
վէ պիր գաշ պէլլի մէրքէլէրտէ խուսուսի լէ-
սալէլէր վէ քիթապլար նէշրի, մուխապէրաթ
վէ միւքեաթէպաթ իճրասը իլէ ֆիքրլէր ուլան-
տըրըլըյօր: Էլլի Մօրկընթօնըն լէսմի վէ մու-
ֆասսալ քիթապը Միսիս Պըրթհա Ս. Փափազ-
եանըն նէշր էթտիլտիլի քիթապ վէ Ֆիլատէլ-
ֆիատա Արմէնիլըն Ռիլիֆ Գըմիթի թարաֆըն-
նէշր օլունան լէսալէ խուսուսիյլէ մէտհ ու թավ
սիյէյէ լաշըղ տըրլար:

Պու վէ էմսալի փրօփականտ վասիթալարը
պիր թարաֆտան գուլլանըլտըղը Հալտէ, տի-
կէր թարաֆտան փէք էլլէմ պիր թէշէպալիւս
մէյտանա կէլմիշ տիր, եանի էվրօփատա (Լօն-
տըրտա եախօտ Փարիզտէ) պու կիւնլէրտէ
տիւնեանըն հէր թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ
էրմէնի Մուրախիսալարընտան իպարէթ պիր
Մէճլիս քիւլատ էտէրէք, էրմէնի մէսէլէսինի
Սուլ Հօնֆէրանսընա թագտիմ էյլէմէք: Նու-
պար Փաշանըն թէրթիպինէ կէօրէ Ամէրիգա էր
մէնիլէրինտէն տէօրթ Մուրախիսա սէշիլիպ օլ
Մէճլիս ի ումումիյէ կէօնտէրիլմէք տիր: Ին-
թիլսապ իշի ումում էհալինին լէյիլ իլէ մի,
եօգսա Ազգ. Միուլթիւնըն թէնսիպիլ լէ մի օլա-
ճազ, օրասը Հալա նամալիւմ տիր: Հէր նէ տէ
օլտա, մուհիմմ նօզթա՝ պիւթիւն տիւնեատա
մէվճուտ էրմէնիլէրին վէքիլլէրինին պիր մէր-
քէզ էթրաֆընա թօփլանմալարը տըր:

Վագըթ գըսա օլտուղը իշիւն, վէ սաիր պա
զը սէպէպլէրտէն նաշի, իհթիմալ քի օլ տէօրթ
ազալը սէշիպ կէօնտէրմէք իշի Ազգ. Միուլթիւ-

նա հեղափոխեց Կոմիտեի, չիմտրիք տալու միջոցառումներ
օրուր: Զարթոն Ամերիկացիացի Ազգ. Միութիւն
թէսմիյէ Կոմիտեի հետեւի՝ իբր Գիւրիսալար, Բա-
րեգործական Միութիւն վէ տէօրթ Գաղաքա-
կան կուսակցութիւնը արտաքին իշխանութիւն վեր հե-
յէթ օրոտուրը հալտէ, Ամերիկահայկալարըն ուժու-
միւյթ ի Եփրատընը շամիլ, վէ անըն ինթիսալ
հետեւեյի քիմսէյէր ուժուժըն թահսինինէ լալը
զաթլար օլաճադ տըր: Եվրօփատա թէսմիյէ
հետեւեյ ուժուժի Մէճլիսին էն պէլլի իշի՝ Էր-
մէնի մէսէյէսինի մէրքէյլէնտիրիւ, անը էն միւ
հասիր թարգմտա Սուլհ Գօնֆէրանսընըն հուզու
ըննա թաղտիմ էթմէք տիր:

Պիզմէ պու Պատգամաւորական Ժողովըն
էն պէլլի սէմէքէսի էրմէնիլէր արասընտա պիր
իթթիֆադ վէ իթթիհատ մէյտանա կէթիւմէ-
սի օլաճադ տըր: Թարիթիմիլին իլքինտէն պէ-
րու միլլէթմէ էն պէօյիւք կիւճիլէլիմիլը նա-
խարարլար վէ նահանգլար արասընտա թէքմիլ
պիր ահէնկ մէյտանա կէլմէմէսինտէ օլմուշ
տըր: Պու կիւնքի մէտէնիլէթ վէ Գիւրիսալարը-
ընն մաթլուպը օլան պիր իթթիհատը միլլի հու
սուլէ կէթիւրմէք միլիլ, Եօզսա Յարանուա-
նական վէ կուսակցական նիղալարլէ Փուրսաթը
զալըրլը պիրալմէնէ մէյտանա մը վէրէմէյիլ:
«Արարատեան Հանրապետութիւն» նամ էննի էր
մէնի հիւքիւմէթի տախի իշպու Պատգամաւորա
կան Ժողովա իլթիրաք էթմէք իւղրէ քէնտի վէ-
քիլլէրինի կէօնտէրմէք, վէ Միացեալ Հայու-
թիւն՝ քէնտիի իշիւն՝ Միացեալ Հայաստան
խթէր տէյու մաթլուպըմըղը տիւնհայա իլան
հետեւեյիլ:

Պու տէֆա միւլէստէրլիք օլմազսա, Կա-
խօտ զըսմէն մուլաֆֆադ օլուրսադ, ասլա կէվ-
էմէյիլ միլլի իտէալըմըղա սատըդ պուլունա-
րադ իշլէմէքտէ օլաճադըղ, վէ նիհայէթ տիւն-
հայա կէօսթէրմէք իլքի քի, մազսէտ վէ ճէհտի-
միլ պիր տիր: Ալլա՛ վէրիլ չիմտի արգուճըղ
հէրինի պուլուրսա տալա պէօյիւք պիր մէսու-
լիյէթ տուլղուսըլլէ իշէ սարըլը պիւհայը միլ-
լէթ վէ վաթան իշիւնէ քէնտի քէնտիմիլի վազֆ
էթմէլի իլ: Իշթէ պու ճէլլի իւմիտ իլէ տիր քի,
Կազընտա Եվրօփատա թէսմիյէ հետեւեյ օլան
Հայկ. Ընդհ. Պատգամաւորական Ժողովա պա-
զըղ անտէն մէմուլ էթտիլիմիլ մուհասէնաթ ի-
շիւն ճանտան չալըճադտա պուլունաճաղըղ:

Օլ մէճլիսին պիզիմ տախիլի ահվալիմիլը
էհէմմիլէթի փէք պէօյիւք օլտուրը կիպի, Խա-

րիճի ալազալարըմըղա տախի թէսիւրի ազիմ
օլաճադ տըր: Պուստա քիւլլի հետեւեյ իմիլ աղ-
լալը պիւլէնմէք օլմալըղ, իլլա հադդ մաթլու-
պըմըղը էն շէրէֆլի սուրէթտէ արղ վէ անտէ
սէպաթ էթմէք օլտուրը հալտէ, սիւքիւնէթ,
պասիրէթ վէ խալիսէթ իլէ իշլէմէմիլ կէրէք
էվլէլա գուլվէթ վէ լիյադաթըմըղա քէնտիմիլ
ինանըղ պանմալ իլ, քի պաշալարընը տա իգ-
նայա միւլթէտիր օլալըմ: Իշլէրին պու սօն վա
զըթլարտա ալտըղը շէլ ու հէյէթ իւմիտալիւ
օլտուրընա սէվիլիլ վէ ճէսարէթ իլէ սէմէրէլէ
րինէ պէլլէր իլ:

Պու մէսէլէ Ազգային Միութիւն իշիւն տա-
խի պիր միյար վէ միզան օլաճադ տըր: Մու-
րախիսալարըն ինթիսալտա կէօրիւլէմէք տի-
րայէթ վէ պիթարաֆըղը՝ ուժուժըն թէվէճ-
հիւլ վէ էմնիլէթիւնի ճէլա իշիւն նատիտէ պիր
Փուրսաթ սալըլաճադ տըր: Միլլէթիմիլին ի-
տէալը տէմօքրասի օլտուրը հալտէ, օլ ուսու-
ընն թալէպ էլլէտիլի ատալէթ, պիրատէրլիք վէ
Փէտաքիարըղը կէօքթէրմէնին սըրասը իշթէ
կէլմիլ տիր: Ատալէթ՝ պիլիմ աղլ վէ իրատէ-
թիմիլտէն Եիւքսէք պիր ահքեամը հադիգաթա
թէքմիլ իթաաթ տըր: Արթըղ պէնլիք վէ սէն-
լիք էօլիլա Ատալէթ Կաշաճալը տըր: Պիրատէր
լիք՝ օլ ճէլլի մէպտէ էթարաֆընտա թօլիլանմա-
մըղ վէ մուհապալէթլէ իշլէմէմիլ տիր: Ֆէտա-
քիարըղ իսէ մատտի վէ մանէվի Կարտըմը Խօշ
կէօնիլ իլէ էթմէյէ հազըրըղըմըղ տըր:

Պու սըրատա խուսուսիլլէ թէլտիտ էթմէք
Խաթէրիլ մէսէլէնին րուհանի ճիւլէթիւնի, Միւ-
լէթիմիլին տէրտի օլ գատար պէօյիւք տիւր քի
անըն տէվասը հիշ պիր ինսանի թէտպիր վէ ա-
թիլլէ իլէ հասըլ օլմալըղ, անճադ Գատիր ի
Մուլթաղըն չիֆապալիլ էլիլլէ թէմէն գըլը-
նըր: Վուրըղըն վէ տիւլիւն միլլէթիմիլ իշիւն
տուա հետէլիմ: Շու քրիթիլալը գէմանտա միւ-
լէթին Եիւքիւնիլ օմուլարը իւզէրինէ ալմըշ օ-
լան գաթլար, էլ ան ճիւլէ Ս. Կաթողիկոս,
Նուպար Փաշա, Պատուիրակութիւն վէ Միւ-
թիւն ազալարը, վէ իրի ուֆադ ճիւլէ գոր-
ծիլլէր՝ սէնին վէ պէնիմ կիպի թիւրապի ին-
սանլար օլուպ ճէսարէթ վէ նուրա միւլթաճ
տըրլար: Խարայէլինքինտէն չօդ շէթին օլան շու
Հալլար իշիւնտէ գալմըն Եիւքիւնիլ սուհուլէթ-
լէ կէօթիւրէպիլլէն Մուլսէլլէր նէ՞րքտէ տիր:
Տուա իլէ իշլէյէլիմ միլլէթիմիլ վէ անըն տէլիլ-
լէր իշիւն:

ՍԱԼ Ը ՃԵՏԻՏ, ՕԼՍՈՒՆ ՍԱԽՏ

Տիւն չըգալըտան վէ պատէհու էլիմիզ գալէմ թուրալըտան պէրու, մէվզու ը պահսըմըզ օլան լուզէթլէրի չիֆահէն եա պաթահրի տէֆա պէ տէֆա թէքէրրիւր էթմիշիզ: Սալ ը ֆէտիտ, օլսուն սաիտ ճիւղէսինի չօզ սըրալարտա տիւշիւնկիւսիւզճէսինէ գուլլանմը իսէք տէ ումուսէն օլ լու զէթլէրի եազմազ եա լիսանա ալ մազ իլէ եէնի տօղմուզ օլան սէնէնին սաատէթլի եա միւպարէք պիր էչամ օլմասընա տաիր Հիսս էթտիլիմիզ արզուլը պէյան էթմիշ օլուլուզ:

Վէ լաքին իշպու 1919 սէնէսինին իլք կիւնլէրինտէ պալատէ մուհարէր թապիրաթը իսթիմալ էթտիլիմիզտէ, Հիսսիյաթըմըզ էվլէլէի սէնէլէրտէ օլտուղընտան Փարզը տըրլար: Էվլէլէի սէնէլէրտէ «Սալ ը ճէտիտ, օլսուն սաիտ» «Հէփի Նիւ Եըր», եա «Երջանիկ Նոր Տարի» տէ տիլիմիզտէ սաատէթ տէնիլէն օլ նատիր խասսէնին սէնէ զարֆընտա պիղէ ըէֆազէթ էթմէսինէ տաիր օլան արզումըզ պէյան էթմիշ օլուլը իտիք: Պու սէնէ պու թապիրլէրլէ պու պապտէ օլան չիւպհէսիլլիմիզի, թէէմինաթըմըզ իֆաատէ էթմիշ օլուլորուզ: Մ. Ամէրիզատա էմնիյէթ վէ զանիմէթ իշիլիտէ պիղլէր սաատէթ իլէ կէչինմէքտէ իտի իսէք տէ, տէօրթ սէնէտէն պէրու տիւնեանըն սէքէնէսինտէն միլեօնլարճա քիմսէլէր սաատէթտէն պիլպէհրէ իտիլէր: Պու ուզուն միւտտէթ զարֆընտա ալթը միլեօնը միւթէճալըզ երկիթլէր մուհարէպէ մէյտանլարըն սա նէվանէվ իլլէթլէրէ, գուրշուլարա, խուճպարալարա վէ աթէշլէրէ գուրպան կիթտիլէր: Սաիր միլեօնլար քէնտի մէսքէնլէրինտէ եա տա պէեապան մաւալլէրտէ սիւրկիւն Հալինտէ աճլըզ, չըպլազլըզ, խասթալըզ վէ դատտարըզ տէվլէրինէ եէմ օլտուլար: Ախէր պինլէր վէ երզպինլէր իսէ քէօր, թօփալ, սաղըր, սադաթ գօլուզ, աչազսըզ, փարասըզ վէ տէրմանսըզ գալըզ վասֆը նադապիլ մէշադգաթլարա միւպթէլա օլտուլար: Պու գատտար ճան գալաթընա վէ սըհհէթ խարապընա իլալլէթէն պու տէօրթ սէնէլէր զարֆընտա երզ միլեօնլարճա լիւալըզ նատիտէ պինալար, միւքէլլէֆ գօնազլար, միւնպիթ թարլար վէ վասի արալար վիւաճուազամ մաղազլար, միւճէսսէմ քիլիսալար, նէլէրէ թէհալիլէր էթտիլէր: Միլեօնլար վէ միլեարլար գըմէթինտէ պուլուլան էսիլհա ի նարիչէ, թօփլար վէ կիւլլէր, սըպմէրինլէր,

զըհլը վափօրլար վէ էրօփլէյնլէր փարէ փարէա էտիլիպ, տէօքիւնթիւ վէ սիւրիւնթիւ Հէյէթինի ալտըլար:

Վէ լաքին 1919ըն շաֆաղը աթտըղընտա տիւնեալա եէնի պիր նուր տօղտու: Գուպպէ ի սաիւմանը գապիւմըզ օլան դարա պուլուլարըն գըսմ ը ազէմի օլ նուրըն թէէսիլլէր նապէտիտ օլտուլար: Մուհարէպէտէ տիւշմիւզ օլանլար գըյամ էթմէյէճէլէր, սադաթլար տէրհալ քէսպ ի իֆադաթ էթմէյէճէլէր, քէօրլէրին կէօլլէրի աչըլմալաճազ, գօլուլար գօլլանմալաճազ լար վէ ալազսըզլար աչազլանմալաճազլար իսէ տէ, պարի պու կիպի տէհհէթլի Հալլէր արթըզ վուզու պուլմալաճաղընա տիւնեա սէքէնէսինին գըսմ ը ազէմի թէէմինաթ ալմը տըրլար: Պու սէպէպտէն տիր քի 1919 սէնէսի միւպարէֆ պիր սէնէ Հալինտէ պաշլամըզ վէ միւպարէֆ պիր սէնէ Հալինտէ տէ տէվամ էտէճէք տիր:

Պիր սէպէպ տաշա: Զուլմ ու զատր Հէմ չէտիտ թէատտի չէքմիշ օլան միլլէթլէր պու սէնէ զարֆընտա գուլմ պօլուլտուրընտան գուրթուլաճազլարընա տաիր գալիէն իւմիտ էթմէքտէ տիրլէր: Զէխօ-Սլալլար, Եուկօ-Սլալլար, Ֆիլիանտալլար, Պօհէմիալլար, Լէհիսթանլլար, վէ զալիմ թիւրքիւն զանլը էլլէրինտէ աարլարտան պէրու օլուլմազ օլմուզ օլան Բուլար, Միւրիալլար, Արապլար վէ ալլէլիւալուս էրմէնի միլլէթլի 1919 տա Հիւրրիյէթ չէմնինին ճէլիլ փէրթէվլէրիլէ միւնէվլէր օլաճազլար:

1918տէ Զարիզմ, Գալըրիզմ, Փրուսիանիզմ, Փան-Ճէրմանիզմ, Օթօմանիզմ, Փանթուրանիզմ, վէ միլլէթլիզմ կիպի տէվլէր երլէլէրինտէն վուրուլուպ տէվրիլտիլէր, վէ 1919ըն չէմսի անլէրին լաշէ ի քէրիհէլէրինէ նէֆրէթ իլէ նազար գըլմազտա տըր:

1919 սէնէսինտէն իթիպարէն գուլվէթլի պիր միլլէթ զաիֆ պիր գալմ իւզէրինէ թէսալլուլէր էտիպ, անը էօքէսի ալթընտա էզմէյէ ճէսարէթ էտէմէյէճէք վէ Հէր միլլէթէ քէնտի քէնտիին իտարէ էթմէյէ մէյտան վէրիլէճէք տիր:

Գատիմ սէնէլէրտէ խարիզ իւլ ատէ վուզու աթը շամիլ պուլուլան պիր սէնէյէ Աննու Միւրապիլիս իւնվանը վէրիլլէր իտի: Իքի ինկիլիզ ալիլլէրին իտտիալընա տիւնեա եարատըլար եարատըլար եէտի երզ օն պիր միլեօն սէնէ կէչմիշ տիր: Զաննըմըզմա իշպու միլեօնլարճա երլըզ էչամ զարֆընտա Աննու Միւրապիլիս

իւնվանընա շայտթէ պիր սէնէ վար իսէ, օ տա
1919 սէնէսի, ճիւնան մուհարէպէսինի միւթէ-
ազգըպ սուլէ սէնէսի, իսթիպտատ Հազգսըզ-
լըղընըն տէվրիմէսի սէնէսի վէ պէշ ալթը ա-
սըրտան պէրի տիւնեայա լանէթ վէ էվրօփայա
պաշ պէլասը վէ տիշ աղըրսը օլմուշ օլան Թիւրք
էթտէրինին պաշընըն էղիմէսի սէնէսի տիր:

Իշպու սաթըրլարա խիթամ վէրմէգտէն էյի
օլուր քի, 1919 սէնէսինէ Հազըրլըզ Հալինտէ
լըրմէթ էտէն 1918 սէնէսի Հազգընտա Կիլի-
կիա Սալնամէսինսէքի փէյղամպէրլիի (Փրի-
տիֆըն) ղիբը էտէլիմ: (Իշպու փէյղամպէրլի
Սալնամէսին 131 վէ 132նճի սաՀիֆէլէրինտէ
միւնտէրիմ տիր:)

Րէիս Ուիլսընըն թարիի ի վէլատէթի, 1856
Րիյասէթէ ինթիխապը, 1912
Իճրա ի Հիւքիւմէթի, պու սէնէ, 6
Սիննի, պու սէնէ, 62

Պու տէօրթ րազամըն ճէմի, 3836
Եարըսը, 1918, ՄիւսալէՀա սէնէսի:

Թէֆրաք: Ֆրանսա րէիս ի ճիւմհուրը
Մ. Փուէնկզարէնին թարիի ի վէլատէթի, 1860
Մէսնէտ ի րիյասէթէ կէշմէսի, 1913
Իճրա ի Հիւքիւմէթի, պու սէնէ, 5
Սիննի, Պու սէնէ, 58

Պու տէօրթ րազամըն ճէմի, 3836
Եարըսը, 1918, ՄիւսալէՀա սէնէսի:

Տահա աֆաիպի վար: Ինկիլզ գրալը
Ճօրճ Ե. ին թարիի ի վէլատէթի, 1865
Մէսնէտ ի գրալիյէթէ կէշմէսի, 1910
Իճրա ի Հիւքիւմէթի, պու սէնէ, 8
Սիննի, պու սէնէ, 53

Պու տէօրթ րազամըն ճէմի, 3836
Եարըսը, 1918, ՄիւսալէՀա սէնէսի:

Պուստան տահա գիյատէ աֆաիպի վար,
Իթալիա գրալընըն թարիի ի վէլատէթի, 1869
Մէսնէտ ի գրալիյէթէ կէշմէսի, 1900
Իճրա ի Հիւքիւմէթի, պու սէնէ, 18
Սիննի, պու սէնէ, 49

Պու տէօրթ րազամըն ճէմի, 3836
Եարըսը, 1918, ՄիւսալէՀա սէնէսի:

Պիր տահա տէյէլիմ, էյէր աղըրմտան օլմագսամ
Պէլճիգա գրալընըն թարիի ի վէլատէթի, 1875
Մէսնէտ ի գրալիյէթէ կէշմէսի, 1909
Իճրա ի Հիւքիւմէթի, պու սէնէ, 9
Սիննի, պու սէնէ, 43

Պու տէօրթ րազամըն ճէմի, 3836
Եարըսը, 1918, ՄիւսալէՀա սէնէսի:

ԱԼՄԱՆԻԱՆԸՆ ՏԱԽԻԼԻ ՀԱԼԸ

Միւթարէքէնին շարթարը վէ անլէրին Հար
Փը Հարֆընա Իճրասը Ալմանը չէօքտիւրիւպ,
փօլիթիգա էնճիւմէնինտէն անը տըշարը պրազ
տը կիպի կէօրիւնիւօր իսէ տէ, մէգըլըր մէմ-
լէքէթին տախիլի Հալը կիւնտէն կիւնէ վէխա-
մէթ քէսպ էտէրէք, էվրօփայա էվվէլքիւնտէն
ազ թէՀլիքէլի օլմայան պիր պէլա թէՀտիտ է-
տէյօր: Անըն իշիւն Հալա տիւնեանըն նազարը
Ալմանիա իւզէրինէ չէվրիմիշ օլուպ, Հէր քէս
ազիմ մէրազլէ օլ մէմլէքէթին տախիլի աՀվա-
լիլէ իշթիղալ էտէյօր:

Իմա էթմէք իսթէտիյիմիզ աՀվալ Պօլշէ-
վիզլիյին Ալմանիատա մէյտանա կէթիւրտիլի
գարըշըզլըզ, վէ օլ գարըշըզլըզ փէյ տէր փէշ
ղարպա տօղրու Հարէքէթ էթմէք թէՀլիքէսի
տիր: Քայզրիզմ, վասաթ տէՀրլէրտէն գալմա
օլ փօլիթիգի աֆէթ վէ զուլմէթ՝ շիւպՀէ եօզ
տըր քի պիր տաՀա գալզմամազ իւզրէ տիւշ-
տիւ, վէ Հօննցօլէրն խանէտանընըն ճիւմի մէյ-
տանտան գալզըպ իսմի թարիի սաՀիֆէլէրինտէ
գալտը: Պէօյիւք Ֆրէտէրիքին սիւլալէսինտէն
վէ Կիլիսօմըն թօրնը օլան Վիլհէլմ, վէ անըն վէ-
լիի ԱՀտը օլմազ քիմսէ՝ պիւթիւն Ալմանլար
թարաֆընտան եիւզ իւսթիւ թէրք օլունուպ ու-
նուտուլտու:

Քայզրիզմտէն սօնկրա Փրուշիանիզմ տիւշ-
տիւ: Ալման իմփէրաթօրլըզըն թէշթիւ էտէն
պէօյիւք վէ քիւշիւք պիր չօզ փատիշաՀլըզլար
պէյլիքէլլ, վէ միւմթազ չէՀրլէր իշիւնտէ էն
պէօյիւքիւ վէ էն գուվվէթլիսի Փրուսիա գրալ-
լըզ օլուպ, իշպու մէմլէքէթ սաիր պիւճիւմլէ
զըսմլար իւզէրինէ թէքէպպիւր վէ թասալլութ
թալըրնտա պուլոււնուր իտի: Հաթթա Ալման
իթթիւտը եախօտ իմփէրաթօրլըզ Փրուսիա
նըն ճէպրէն քէնտի քէնտիին ախէրլէր իւզէրի-
նէ Հաքիմ թանրթմասընըն նէթիմէսի օլարազ,

ուսմունքն րիզա վէ թէվէճճիւհիւնէ մազհար տէ-
յիւ խոր: Իտտիա էտէնլէր վար քի, Փրուսիա-
նըն Հըրս Ը շանը օլմասա իտի ուսմուն Ալման է-
հալիսի պէօլլէ պիր տէհէթլի մուհարէպէյէ ա-
թըմայաճադ իտի:

Փրուսիա պուստան սօնկրա քէնտի քէնտի-
նի թօփ թութապիլէճէ՞ք մի, պիլմէզիդ, լաքին
շունու պիլիւրիդ քի, տիկէր էյալէթլէր իւզէրի-
նէ րիւճհանիյէթ մէվզիլինի դայա էյլէմիշ տիր:
Փրուհանիդ տախի տիւշտիւ տէյօր իսէք, պու
մանատա ալարադ, անըն դայրիլէր իւզէրինէ թէ
էսիրի վէ պիր նէվ ճէպրի վէ աղըրըղը տէֆ
օլտու տէմէք իսթէրիդ: Փօլիթիդի եա քիլիսէ-
վի եախօտ իւնսի Հէր Հանկը պիր տաիրէտէ ազ-
սամըն պիրի տիկէրիլէր իւզէրինէ պէօյիւթլիւք
տաիրէսինէ գալըըըրսա, պու նիհայէթ անըն
տիւշիւշիւնէ սէպէպ օլաճադ տըր:

Միլիթէրիդմ, եանի ասքէրի գուվլէթլէ
մէմլէքէթի եէտ ի թէէսիրինէ ալմադ ուսուըլ էօլ
տիւ միւ, եախօտ Հալ ու քէյֆիլէթլէր իճա-
լաթընտան շիմտիլիք գըվըըղ պիր քէօշէտէ
ուլուլօր մը, անը իլէրիտէ կէօրէճէյիդ: Նա-
փօլէօն կիպի քէնտի քէնտինի ասքէրիլէր սէվ-
տիրէճէք խասսիլէթլէրէ մալիք օլան Հէր Հանկը
պիր գօմանտանըն թէէսիրիլլէ միլիթէրիդմ ու-
լանապիլիւր տէյու գօրգանլար վար: Պու գօր-
գու պիլզէ եէրսիդ օլուպ, Ալմանիանըն վէ պիւ-
թիւն թէվլթօն ալէմիլին տիւշմէսիլլէ միլիթէ-
րիդմին տախի պէլինէ էօյլէ պիր գայա տիւշ-
տիւ քի, արատա պիր սիւրիւնսէ պիլլէ, արթըգ
սէյիրտիպ գալըմալա թապաթը գալմատը:

Պու սիյաՀ պուլուլթլարըն տէֆի իշիւն պիւ
թիւն տիւնեա, խուսուսա մաղսուր միլլէթլէր
մէմնուն վէ մէսրուր իսէլէր տէ, անլէր եէրինէ
տաՀա գարանլըգ պիր պուլուլթ օլան Պօլլէվիդ
լիյին գուհուրը Հէր քէսի տաՀա գիյատէ մուադ-
գապ գըլմադտա տըր: Քայրիդմ տէվրիլտիլի
կիպի Հիւքիւմէթին տիգկիլինի միլթէտիլ սօ-
սիալիսթլէր էլլէ ալտըլար: Լաքին իֆրաթ սօ-
սիալիդմ օլան Պօլլէվիդիք անլէրի տէվրիպ,
եէրլէրինէ քէնտի գաիմ օլմադ ճէՀտինտէ տիր:
Աղիմ Բուս իմփէրաթօրըղըն էգիպ օլ մէմլէ-
քէթի շիֆասը նազապիլ պէլալարա կիրիֆթար
էյլէտիլթտէն սօնկրա Ալման գալմալըր տախի
րաՀաթսըգ էթմէյէ Հապալայան պու աֆէթ սէ-
պէպինտէն տիր քի, ՀՀալի իքի ֆըրգայա աշ-
ըըմըզ պիր պիրլէրիլլէ դալդա էտէյօրլար:

Սօսիալիսթլէր գապիլինէսինին պաշընտա

Պաշ Վէքիլ Հալընտա տուրան էպէրթ՝ իֆրաթ
սօսիալիդմին Բուսիատա մէյտանա կէթիւրտիյի
խարապաթտան քէնտի մէմլէքէթինի սիյանէթ
էթմէք իշիւն էնվա ի թարիգլէր սընատը իսէ տէ
անլէրին ֆաիտէ էթմէտիլինի կէօրէրէք, աֆէ-
թի սիլաՀ գուվլէթլիլլէ տէֆէ գարար վէրտի:
Մուհարէպէ մէյտանընտան փէյ տէր փէյ տէօն-
մէքտէ օլան ասքէրլէր իշինտէ վաթան վէ միլ-
լէթէ սատըգ գալանլարը սէշիպ անլէրլէ Պօլ-
շէվիդմէ գարըր մուգապէմէթէ գալըընտաը նէ-
թիճէսի օլարադ տախիլի մուհարէպէ պաշլա-
տը, վէ Հէր կիւն քէսպ ի շիտտէթ էթմէքլէ Պէր
լինին սօգաղարընը ինսան գանը իլլէ պօյմադ-
տա օլտու:

Պօլլէվիդ թարաֆըսը վէ Փօլիս սէր Մէ-
մղըրը օլան Այքօրն՝ էպէրթ գապիլինէսի թարա-
ֆընտան աղլ էտիլմիշ օլմասընա րաղմէն, Հալա
մէվզիլինտէ գաիմ տուրարադ շիմտիլի Հիւքիւ-
մէթէ մէյտան օգուլօր: Փօլիս տաիրէսի էօնիւն
տէ ալէտտէվամ պիրիքմէքտէ օլան ՀՀալիլլի՝
Հիւքիւմէթ ի ճարիլլէյէ գարըր թաՀրիք էտէճէք
նուլթըլար իրատ էթմէսիլլէ իսթիլալ ֆուրու-
նընը տաիմա եանըգ սաղլայօր, վէ մէյտանլար
աա գալըգ թաՀրիք օլմուշ էՀալիլլէ իսթիլալ-
ճուլանէ քէլաճլար իրատ էթմէսի սըյատա Լալ
պնէխթ պիր թարաֆընտա վէ Լէտէպուր օլ պիր
թարաֆընտա տուրարադ իսթիլալ քէլաճլարը-
նա գուվլէթ վէրիլլար:

Շիմտիլի գապիլինէ Այքօրնը Փօլիս րիյասէ-
թինտէն աղլ, վէ եէրինէ էօթէն էրնէսթի թալին
էթմիշ օլարադ, էրնէսթ փօլիս մէրքէզիլինէ կի-
տիպ Այքօրնա մէսէլլէյի անլաթտըգտա, մէր-
գուճ իսթիլալըն Հէման իքինճի կիւնիւ ՀՀալի
քէնտինի պու մէմուրիլլէթէ նասպ էթմիշ օլտուգ
լարը Հալտէ, մէվճուտ օլան Հիւքիւմէթ գօ-
միսէրլէրինին աղլ վէ նասպ Հուգուգլարընը թա
նըմաղ իտիլինի պիլպէյան էրնէսթի եօլա գօյ-
տու: Մէրգուճ իսէ Հալ ու քէյֆիլէթի րիփօրթ
էթմէք իւզլէ էպէրթին եանընա կիթտի: Իշպու
նազիք քէրթէտէ շիտտէթ իսթիմալըլա իսթի-
լալըն էօնիւնիւ ալմադ փլանը ճարի օլարադ,
Հիւքիւմէթ ի Հաղըրէյէ սատըգ գալմըշ օլան աա
քէրլէրէ սիլաՀ վէ մուհիմմաթ տաղըտըղը Պօլ
շէվիդլէր իւզէրինէ աթէշ էթմէք էմրի վէրիլ-
տի:

Գըղըլար շիտտէթ իլլէ մուխալէֆէթ էտէ-
յօրլար իսէ տէ, Հիւքիւմէթ ասքէրլէրինին Հիւճ
միւնէ տալանաճալըլ տիւշմէքտէ վէ գանլարը

իլէ սօգադլար պօլանմագտա տըր: Իսթիպտա-
տը տէվիրէն սընֆըն քէնտի իշինտէ պէօյլէ տա-
խիլի իսթիլալա թուլթուլմասը աճընաճագ պիր
հալ օլուպ պու կիւն Բուսիանըն թար ու մար
օլմասը վէ Ալմանիանըն թիթրէլէրէք տուրմասը
էվրօփանըն տիկէր մէմլէքէթլէրի իշին տախի
պէօյլէք պիր թէհլիքէ սալլըլթօր: Աճըլք վէ
իշտիլիք Պօլէվիլիքէրին էլինտէ գէհլի պիր
սիլահ օլուպ անընլէ սէֆիլ հէալիյի իսթիլալա
վէ գան տէօքմէրիլէ թէհլիքէ հտէյօրլար: Օլ
էճլտէն փէրիշան հէալիյի մէքիլաթ հէթիշ-
տիրիպ անլէրի միւնասիպ իշլէրտէ իսթիլտամ
էյլէմէլէ Միլթթէֆիլիքէր թարաֆընտան խու-
սուսի ճէհտ հտիլիյօր:

Բուսիատան ալըլըլպ միւսթագիլլ պիր
ճիւճիլիլիլթ թէհլիլ էթմիշ օլան Ուքրանիա-
լըլար պիլէ Պօլէվիլիքէրտէն թագեիք օլունա-
րաք եարտըմ միւլթաճ պիր հալտէ պուլունու-
լթօրլար: քէզա Փօլանտա իւզէրինէ շտիտ հիւ-
ճիւճլէր վաղը օլարագ, պիլթիւն օլ գըթալար
ալիմ թէհլիքէ դարչըսընտա տուրուլթօր: Պօլ-
շէվիլիքմին իշպու եանկընը մուհարէպէտէն էք-
սիք օլմամագ իւզրէ խասարաթ իճրա էտէր ի-
քէն անըն էօնիւնիւ ալմագ կիւնիւն էն պէօյլէք
մէսէլէսի տիր: Վէ պու մէսէլէ հալլ օլմատըլ-
ճա, Սուլլ Գօնֆէրանսընըն իշի մուսլապտա
գալըր: Անըն իշին Միլթթէֆիլիքէրտէն պաղը-
լարը աքէր կէօնտէրիպ, Բուսիա վէ Ալմանիա
Պօլէվիլիքմին էլմէք թէքլիֆ էտէյօրլար, տի-
կէրլէր իսէ Ալմանիանըն հիւքիւճէթ ի հաղըրէ-
սի քէնտի զաիլէսինին քէնտի տէֆ էթսին, ի-
ճապը հալինտէ Բուսիատան խարիճտէ պուլուն-
նան Փօլանտա, Սէրպիա կիպի եէրլէրէ եարտըմ
էտիլսին տէյօրլար: Պօլէվիլիքմէ գարչը պիր
չարէ պուլունմասը էֆքեարընտա ճիւճլէսի
միւլթթէֆիլիք իսէլէր տէ, օլ չարէնին սուրէթ ի
իսթիլմալընա տաիր հալա ուճուճի պիր անլալըշ
եօք տըր: Բուսիանըն Բէրէնսքի թարաֆտարը,
Եուկօ-Սլալլար, Փօլաքլար վէ սաիրէ՝ սիլահլէ
միւտախէլէ օլունմասը իշին Միլթթէֆիլիքէրտէ
պէրտէվամ միւրաճաաթ էտէյօրլար իսէ տէ,
Մ. Մ. Ամէրիգա վէ Ինկիլթէրրա օրալարա ա-
քէր կէօնտէրմէք թարաֆընտա մէյեալ կէօրիւն-
մէյօրլար: Պու ճիւճլէ իլէ պու կիւն տիւնեանըն
ասալիլինէ թէհտիտ էտէն չու Պօլէվիլիքմէ աֆէ-
թինէ գարչը Սուլլ Գօնֆէրանսընտա միւլթթի
պիր չարէ տիւնիւնիլիլպ մէվալ ի իճրալա գօ-
նաճաղը մէմուլ տըր:

ԱՆԼԱՅԸԾ ԳԸԹԼԸԴԸ

Գըթլըլըն նէվլէրի դայէթ չօգ: Գըթլըլ
թապիրիլէ թիւրքիտա նէ անլալըլը իտիլի-
նի Կիլիկիանըն գարիյունընտան հէր պիրի էյի
պիրի — պուլտալ գըթլըլը վէ նէթիճէսի օլան
էֆմէք պահալըլը վէ գըթլըլը: Գըթլըլ տէ-
նիլը իսէ Իրլանտա Փաթաթէս գըթլըլը ան
լալըլը: Հինտիսթանտա, Ճափօն, Աննամ, Սի-
ամ, Պիրմա վէ Մալագգատա հէմ Չինտէ փի-
րինգ գըթլըլը, Արապիսթանտա խալմա գըթ-
լըլը վէ էվրօփանըն պիր չօգ գըսմլարընտա
պուլտալ էֆմէյի գըթլըլը վէ Մ. Մ. Ամէրի-
գատա իսէ փարա վէ իւ գըթլըլը գէրուրէթ վէ
սէֆալէթ մէնպալարը աստ օլունուր:

Վէ լաքին գըթլըլըն հէփ պու նէվլէրինէ
իլալէթէն ախէր պիր նէվ գըթլըլ տահա վար
քի, տիւնեանըն հէր քէօշէսինտէ, հէմ տէ հէր
շէյին պօլլուղը իշինտէ — պուլտալ, փաթա-
թէս, փիրինճ, խուրմա վէ փարա զանիմէթին-
տէ — հէր վաղթ հիսս օլունուր: Հագիգաթէն
վուգու պուլմուշ օլան պիր վաղըլար պիր մի-
սալ հալինտէ զիքը էտիպ, պու նէվ գըթլըլըն
նէտէն իպարէթ իտիլիլի իլզահա չալըլալըլ:
Պիր Կիրակի սապահը իպարտէթտէն սօնկրա պա-
ղը քիմսէլէր Հայաստանեայց Սբ. Եկեղեցիտէն
չըղըլ, էվլէրինէ կիթմէք իւզրէ իքէն, թէսա-
տիւֆէն իւշ գատըն պիրիլքտէ եիւրիւմէքտէ օ-
լուրլար: Իշպու Հայ Գրիստոնեայ գատընլար-
տան պիրինճիսի իշպու իւշլէրտէն իքինճիսինէ՝
թանըմաղըլը իւշիւնճիւ գատըն հագգընտա սիւ-
ալ էտիպ, «Տիկին Մարիամ, պու տիկինի թա-
նըմալթօրում: Քէրէմ էտիպ պիրի պիրիպիրիմի-
ղէ թանըթմագ իսթէմէ՞գմիսին» տէր: (Իլք իքի
գատընլար Հայախօս, իւշիւնճիւսի իսէ Թըր-
քախօս իտիլէր:) Իշպու թանըլըլըլըն նէթի-
ճէսի օլմագ իւզրէ պիրինճի հանըմ իւշիւնճիւ-
նիւն Թըքախօս իտիլիլի անլալընճա, թէսա-
ճիւպ իլէ «Հա, ասի՞ ալ Տաճիկ է» («Հա, պո՞ւ
տա մը Տաճիկ տիր») տէր: Պու սէօգ՝ Թըքա-
խօս գատընըն նէ՞ տէրէճէ գօրունա կիթտիլինի
իլզահա հաճէթ եօգ: Եինէ տէ հագարէթլի կէօ-
րիւնէն պու սէօգ գաստի պիր հագարէթ նէթի-
ճէսի տէյիլ իլլա աճլալըլ գըթլըլը նէթիճէսի
իտի: Տաճիկ լուղէթինի գուլլանտա գատըն անը
Թըքախօս մանասընտա գուլլանտը իսէ տէ, անը
իշիտէն իշիթտիլինէ կէօրէ հիւքմէ էլլէտիլին-

տէն պիրտէն պիրէ իբիսինին արասընտա պիր պիրրուտէթ, պիր ատապէթ, պիր նէֆրէթ հուսուլէ կէլտի:

Իսէֆ օլունաճագ եէր շուրասը տըր քի, ուժում ինսանլար, Հաթթա տօսթլար արասընտա պու կիպի հանլը անլալը և անլալը գըթլը շատիրէն տէլի իլլա միւքէրրէրէն վուգու պուտուղընտան, պիր չօգ սըրալարտա տօսթլըգ տիւշմէնլիյէ, Հիւսն ի իրգա տարղընլըգ վէ կիւլիւմէմէլէր քիւսկիւնլիյէ թէպտիլ օլումը տըր:

Միւլէթլէր միյանէսինտէ օլան միւնազալարըն պիր չօղ տա օլ միւլէթլէրին պիրպիրինի անլալամամալարընտան նէլէթ էթմիշ տիր: Ի՛Հ-թիմալ քի պիրպիրլէրիյէ գանլը մուհարէպէյէ թութուլմուշ օլան իբի միւլէթ պիրպիրլէրինին գանլը իշմէյէ գաստ էթտիքլէրինին սէպէպի արանլաճագ օլուր իսէ, օլ սէպէպ անլալը գըթլըղընտան իպարէթ իտիյի անլալաճագ տըր: Հաթթա տինի տինինտէն, տիլ տիլինտէն վէ գանլը գանլընտա օլան աիլէ ազալարը արասընտա կեսալտա պիր կէօրիւլէն նիզալար պիլէ անլալը գըթլըղընտան մէյտանէ կէլմիշ տիրլէր: Փէտէր պիր շէյ տէր, վալիտէ անլը քէնտի պիրտիյինէ կէօրէ թէֆսիր էտիպ անա քիւլիւնն ֆարգլը պիր մանա վէրիւր, անլէրին գըգ վէ օղուլարը իսէ քիթալը քէնտի քէնտի անլատըղլարընա կէօրէ օգուրլար: Սօն ոօնու պիւթիւն մէսէլէ անա պապա կիւնիւ կիպի, եա տա պաշ պէլլիսիդ, մէյտան իզսիդ կիպի տօլամպաճը Հէմ գարմալարը, զաշղաշալը պիր Հալա թէՀապիլիւ էտէր:

Ումուճէն ֆարգլը տինլէր — Գրիսթիյանլըգ, Մուհամմէտիլիք, ՊուտՀապիլիք, ՊէրէՀ-մէնիլիք, Մուսէվիլիք, Շինթօվիլիք, Կոմփիւկիոս Թալիմի, Ջէրաուլթիլիք, Եէգիտիլիք վէ Դըղըլպաշլըգ — արասընտա տէրին տէրէլէր եա եիւքսէք տէփէլէր վար գանն օլունուր: Պաղը տինլէր իշիւն պու գըյաս սահիՀ տիր: Եինէ տէ Հազիգաթ ը Հալտէ օլ տէրէլէր գանն օլունտուղը տէրէճէ տէրին վէ օլ տէփէլէր խալալ օլունտուղը գատար եիւճէ տէյիլ տիրլէր: Ֆարգլը տինլէր արասընտա պուլունան աալ միւշ քիլաթ՝ անլէր արասընտա պիր պէնգէյիշ պուլունուպ պուլունամամալարտա տէլիլ, իլլա օլ պէնգէյիշ իլէ օլ տինլէր արասընտա պիր անլալը մէյտանէ կէթիրմէյէ չալըշան քիմսէլէրին պուլունամամալարտա տըր:

Սալթ պիր տինի — Գրիսթիյանլըգ — անտէ տէ սալթ պիր չիւպէյի — Փրօթէսթանլըգ — ալ: Պու կիւն Փրօթէսթանթլըգտա 167 ֆըրգա պուլունմասընն սէր սէպէպի օլ ֆըրգալարըն արասընտա պիր անլալըշն պուլունմամասընտա տըր: Պու ֆըրգալարա ալիտ օլան Հէր պիր ֆէրտին իմանընն էասալ Գրիստոս օլտուղը վէ Գրիստոսըն թալիմաթընն խիւլասասը Ալլահա վէ ինսանա խալիս մուհապպէթ իտիյի Հալտէ, Գրիստոսըն էթպասսընն 167 պէօլիւյէ թագսիմ օլմուշ օլմալարը անլալը գըթլըղը նէթիճէսի տէյիլ տէ եա նէօնին նէթիճէսի տիր:

Պու կիւն Գրիստոսըն քիլիսէսինին զալիֆիյինի մուճիպ օլան սէպէպլէրտէն պիր պէլլիսի անլալը գըթլըղը նէթիճէսի օլան իշպու թագսիմլէր տիր: Շուրասընը էսէֆ իլէ իգրաւա մէճպուրը քի, էրմէնի միւլէթիմիդին էյամ ը գատիմէտէ վէ Հաթթա Հալը Հազըրտա պէլիւնի կէվէտիպ էլէրինի գաիֆլէթմիշ օլան էն պէօյիւք սէպէպլէրտէն պիրի, անլն էֆրատը արասընտա անլալը գըթլըղընն Հիւքմ սիւրմէսի օլմուշ տըր: Իթթիֆագսըղըղլարըմըգ, նիֆագ, նիզա վէ ճիտալարըմըգ վէ փօլիթիգա մէյտանընտա պիր չօգ ֆըրգալարա պէօլիւնմիւշ օլմամըգ պիրպիրիմիդի անլալամամըշ օլմամըգըն նէթիճէսի տիր: Պիրպիրիմիդիանլալամամըշ օլտուղըմըգ շէօյլէ տուրսուն, անլամազա ճէՀտ վէ սալ պիլէ էթմէմիշիք: «Պիր արալա կէլիպ, էֆքեարըմըգ մէյտանէ գօյալըմ, վէ պիլի եէքտիկէրիմիդտէն ալըրան նօգթալարը աւաշտըրմագտան իսէ, պիլի պիրպիրիմիդէ գալուշտուրան խաթլարը պուլալըմ» միւլահազասը ֆիքրիմիդի փէք ազ տէֆա մէշղուլ գըլմըշ տըր: Բարեյոն աշտարակընն ինշասընտա լիսանլար գարըշըղը վէ զաշղաշա եիւզիւնտէն մուլաֆֆագիյէթլէ պաշլանմըշ օլան մուհիմ պիր իշ իւմիւտսիլիք իլէ պօշլանըմըշ վէ եիւզ իւթիւ պրագըմըշ իտիյի կիպի, միւլէթիմիդ տէ չօգ սըրալարտա իշպու անլալը Եօղըղընտան եա գըթլըղընտան, տաՀա տօղրուսը, եաճիլը անլալըշտան պիր չօգ պէլալարա ուղրամըշ տըր: Պիրիմիդ տաւ տէր իքէն օլ պիրիմիդ տալապա անլամըշ ըգ վէ շէքիշ, մէքիշ պիրպիրիմիդէ տիւշիւպ, միւլէթիմիդին ումուճ խալը վէ մէնֆաաթընը ալագ ալթընա վէրմիշ իդ:

Վէ լաքին պուլունտան պէօյլէ իւմիտ ի գալիմիդ շու տըր քի, միւլէթիմիդ մէնֆաաթընա Հէր նէ էթմէյէ թէշէպպիւս էտէճէք օլուր իսէք,

էվէլէա պիրպիրիմիդին էֆֆեարընը անյամաղա սայ էտիպ, սանիյէն վաղիֆէմիդին իճրասընա միւպաշէրէթ էտէճէլիզ: Ճանըմըզըն արզու վէ գալպիմիդին տուասը պունտան իպարէթ տիր: Հէման Բապպիմ թաալա տուամըզըն ճէվապ վէ արզուամըզըն իքմալընը ճիւմլէմիդէ նաիւ էլէսին, վէ գէվալը միւլէթիմիդի էսարէթտէն Հիւր ըրյէթէ, իպթիրապ զուլմէթինաէն մէսէրրէթ նուրընա վէ մէլամէթտէն սէլամէթէ չըգարսըն: Ամին:

(ՎԵՐ.) ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

ԿԻԼԻԿԻԱՆԸՆ ԷՐԱՏԵՆԻՍՍԹԱՆԱ ԻԼԼԱԳԸ

Նիրգաթը պէնի պէշէրտէն պէրու ճինս ի ինսանըն էն ալի նիշանկեաՀը եաշամազ միւճաՀատէսի օլմուշ տըր: Միլէլի միւլթէլիֆէ թարիդի միւթէնէվիտէ եէկտիկէրինի թաադիպ էյլէմիշ վէ պու չապալալըշտա պիր թազըմ միւշ քիւլաթ վէ էնկէլէրէ բաղմէն անըն թէմալիւլաթը թապիլիյէսի ալէտտէվամ օլ նիշանկեաՀա տօղրու թէրազըր էյլէմէք օլմուշ տըր:

Վազաա պու թէրազըրըն թէտրիմի թէքեամիւլիւնիւ թաճիլ էյլէյէն վասըթալար փէք միւսախտ օլմամըշլար իսէ տէ, պիր թազըմ սուպուլթի մէպտէյէր իսլաՀաթ միւճաՀատէլէրինէ էն պէօյիւք գոււվէթ սէպլպի օլմուշլար, քեաֆֆէի միլէլի միւլթէլիֆէնին թարիլի գատէմլէրի Հազըրնաա պաՀա էյլէմէք էմէլինտէ տէյիլ իսէք տէ, մէտէնիյէթ ալէմինտէ քէսպ ի իզթիտար իպրապ էյլէյէն պիր միլէթին էսպապ ը թէրազըրընըն էն էհէմմիլէթիսինին զիւրի իլէ պու մէսէլէյի վաթանըմըզ Կիլիկիա վէ անըն միւլթազպէլտէ քէսպ էյլէյէմէյի խաթ վէլէրէ թաթպըզ էյլէյէլիմ:

Սիյասի ալէմտէ ճէրէհան էլէյէյէն իսպարաթ միլանէսինտէ էրմէնիլէրին, ալթը վիլալաթ վէ Կիլիկիալըտա իսթէրիզ իտախալարընըն նէ տէրէճէ մազուլ օլտուղունու իսպաթ իչիւն Կիլիկիա Հազըրնաա պազը մէվսուզ նօթթալարըն պիլինմէսի իճապ էլէր: Թարիլի ի պէնի պէշէրտէ Հիշ պիր միլէթ, զըրաաթը օլմազսըզ քէնտի միլլի թէգատտիւմիւնիւ էսասի պիր մէվէլիյէ բապթ էլէյէմէմիշ տիր: Վազաա պազը մաՀտուտ վասըթալար իլէ ազ չօգ թէք-

ֆի օլունմուշլար իսէ տէ միրուրի գէմանլէ քէն տիլէրին միւլթէֆի մէվգիլէրի գալպ օլմուշլար: Կէշմիշ պիր ասը գարֆընտա էվրօփա սիյասիլաթընըն միւլէյիլա չարփընթըլարը էվրօփա արազիլէրինին էվրօփա նուֆուզու էՀալիսինին նիսպէթինէ միւթէնասիպ օլմամասը նէթիճէսի օլմուշ տըր: Վազաա պու Հիւքիւմէթ լէրաէն պազըրալընըն կէնիշ միւլթէմլէքեաթը քէնտի իՀթիյաճաթը գարուրիյէլէրինէ պիր տէրէճէ էարալըմ էյլէմիշլար իսէ տէ օլ պիրլէրին աՀվալը տար պիր տաիրէտէ թաՀտիտ օլուն մուշ տըր: ՄամաֆիՀի Ալմանէանըն 70 միլէօն էՀալիսինէ նիսպէթէն 208 պիր միւլէպպա միլ մէսաՀէի սաթիլէսի օլուպ պունունտա պէօյիւք պիր գըսմընըն զըրաաթա սալիՀ օլմամասը եիւզիւնտէն քէնտի էՀալիսինին գարուրի իՀթիյաճաթընըն սալթ եիւզտէ զըրգընը Հասլ էտէպիլիյօր իտի: Իթալիա, Նօրվէճ վէ Սվէճտէ ալի միւլէքիւլաթա մարուզ իտիլէր: Անճազ չու գատարընը զիւր էլէսէք օլուր քի Ալմանիա վէ Իթալիանըն մէսաՀէ ի սաթիյէ վէ էՀալիլէրինին նիսպէթինէ թէֆֆիդէն Միւլթէմիւլը Ամէրիգա 1500 միլէօն էՀալիյէ քեաֆի օլաճազ արազիյէ մալիք տիր: Ծու Հալտէ էվրօփանըն էն պէօյիւք տիլէլէրի պինլէրմէ սէնէլէրտէն պէրու մէմուլ օլունան սէրվէթի էլտէ էյլէյէմէմիշ լէր իքէն ՄիւլթէՀիտէ ի Ամէրիգա ազ միւտտէթ գարֆընտա սայքի պիւթին էվրօփա գատար թէրազըր էյլէմիշ տիր:

Պիր էվաէքի պիր սանտալիալը պիր օտատան օլ պիր օտալա նազլ էյլէմէքիլէքտէ օլ էվիչիւն պիր քեար օլմալաճազը միսիլու պիր միլլէթին թէտալիւլտէքի սէրվէթինի պիր էլտէն օլ պիր էլէ ճէրէյան էթտիրմէքտէ օլ միլլէթ իչիւն պիր քեար օլաճազ: Իլլա օլ միլլէթին սէրվէթինի սէնէվի իքի գաթլալաճազ մէնպալալալա միւլթէճաաթ էլէմէլիյիզ: Իշթէ օլ մէնպաա պիր միլլէթին զըրաաթընա մուՀալվէլ տիր: Պու սէպէպտէն էրմէնիլէրին Հիւր պիր միլլէթ Հալինտէ Կիլիկիալը Հլէ կէշիմէք արզուլարընըն էն պէօյիւք սէպլպի Կիլիկիանըն զըրաաթը տըր: Ասլէն Կիլիկիանըն փաթիթաթը օլան Սիստէ թէվէլիլու էյլէմիշ օլտուղունտան անըն զըրաաթ տաիրէսինտէ օլան էհէմմիլէթինի պիր տէրէճէ իզաՀա չալըշալըմ: Կիլիկիանըն ասըլ մէսաՀէ ի սաթիլիյէսի թալմինէն 25 պիր միւլէպպա միլ օլուպ շէմալտան Տօրոս չարգտա Ախըր տաղլարը վէ ճէնուպտան իսէ պաՀըր

Սէֆիրտ իւլէ մուհիթ տիր: Պիւթիւն մէսաւհէնին տէօրթտէ պիրիսինի տաղ ֆարզ էլէ, պագի- սի զըրասաթա սալիհ օլուպ մասա կիպի տիւզ տիր: Մէրսին իւլէ Սիսին միլանէսի 36 սասաթ ուզագ իքէն ուֆագ պիր թէփէյէ պիւլէ րասթ կէլմէզսին: Խիլգաթտան պէրու զէրր օլունմա- մըլ պէշապան թարլալարտա թէօրէյէն եսպանի օթլարըն իրթիֆար թա ալթը եէտի ալաղա դա- տար եիւճէլիր: Ատանա էթրաֆլարընտաքի թարլալարըն գըլմէթի պէհէր տէօնիւմիւ պիր- տէն պէշ լիրայա դատար գըլմէթ քէսպ էյլէմիշ իքէն Սիս էթրաֆլարտաքի արագիլէրին պէհէր տէօնիւմիւնին գըրգ փարայա դատար սասթըլ- տըղընը չօգ տէֆալար միւշահատէ էյլէմիշիմ: Պէօյլէսի պիւլէմսալ թարլալարըն թիւք իտա- րէսի թահթընտա մէթրուք դալմալարը սալքի պիւթիւն էվրօփանըն Հասէտինի տալէթ էյլէ- յօր իտի: Ջըրասաթըն իլմի տաիրէսինտէ ֆիզի- քի վէ քիմեսմի ուզուն պահալարա կիրիշմէք իս թէմէմ, ֆագաթ միւշալաղաւաղ իտտիա էտէ- պիլիւրիմ քի, Կիլիկիա օվալարընըն միւլինտէ միւնպիթ ախէր արագիլէր իսպալ էթմէք միւշ- քիւլ տիր: Աճիդէրի պիւթիւն Ամէրիգայը պիր դաշ տէֆա տէվր էյլէմիշ վէ էն միւնպիթ գը- րասաթը օլան Բէնգագ, Միդուրի, Նէպրասքա վէ Ալօվա վիլայաթընտա սալքի օն սէնէ եաշամը- շըմ վէ տէյէպիլիւրիմ քի սալթ Միսիսիփի ըր- մաղընըն եալըլարը Կիլիկիա թօփրաղլարընա միւնալի կէլէպիլիւրիւր:

Ամէրիգատա իլմի պիր սուրէթտէ գէրր օլու նան արագիլէրին պէհէր տէօնիւմիւնտէն 30 կիւվլէկ պուղտա, արբա, չըֆան, եուլաֆ վէ տարը Հասլ էլէմէք օլ թարլանըն մէպուլիյէ- թինի իսպաթ էյլէր իքէն Կիլիկիա թարլալա- րընտան ալնի նիսպէթտէ պուղտա, արբա վէ սաիրէ Հասլ օլուր, Հաթթա ալնի սէնէտէ ալնի թարլա եէնիտէն գէրր օլարագ տահա գըլմէթ- լի պիր մահսուլ Հալինտէ գօզա վէ քիւնճիւ Հա- սըլ էյլէր: Կիլիկիատան մատա տիւնեանըն Հիշ պիր եէրինտէ պիր պաղ սէնէվի իքի տէֆա մահ սուլ վէրէմէզ: Ատանատա սէնէվի իքի տէֆա իւզիւմ տէվլիւրիւր: Հալասը սըճագ օլտուղուն տան դար եաղմագ իսկ տէ միսլի պարան եաղ- մուրլար վէ կէճէլէին էնէն չիւլէր, փօրթու- գալ թաթըլ լէյմուն, թուրունմ վէ Կրէյփ ֆու- րութլարը իրի, սուլու վէ լէզգէթլի գըլարլար, վէ ըրմագ քէնարլարընտա Հասըլ օլան շէքէր դամըլարըն լէզգէթինիտէ սնճագ պիր Կիլի-

կիւլը պիլէպիլիւր: Տօրոս ճիպալ ը սիւսիլէսի շարգտան դարպա թէմտիտ օլունարագ անլէր- տէն նէպան էյլէլէն փունարլար պէօլիւք ըր- մագլար թէշքիլ էյլէյիպ շէմալտան ճէնուպա տօղրու ահէսթէ ահէսթէ պահըր Սէֆիտէ տէօ- քիւլիւրիւր, շու Հալտէ Հէր պիր դաշ սասաթ պուտ ը մէսահատէ պիր ըրմագ պուլուրսուն քի պու սուլար իլէ պիւթիւն Կիլիկիա օվալարը- նը սուվարմագ սալթ սուպութի պիր Հէօքիւ- մէթին թէշքիլինէ մուհալվէլ տիր: Օվալար կէ նիշ վէ տիւզ օլտուղլարընտան Հէր թարաֆը շիմէնտէֆէրիւր իլէ րապթ էլլէմէք Հէմ ուճուզ վէ Հէմ տէ գօլայ օլաճաղընտան աղ պիր միւտ- տէթ դարֆընտա եէնի եէնի շէհր վէ քէօյլէրին թէշքիլի փէք գօլայ օլաճագ: զիրա էն ալա մահսուլաթը էն ուճուզ թարիդլէ Հասլ էյլէյէ- ճէյիմիդտէն էվրօփա միլլէթլէրինին ճիւլէսի իլէ լէգապէթէ կիրիշէպիլէճէյիգ: Ամէրիգա- տա պիր տէօնիւմ արագիլինին գըլմէթի 100—250 տալէր վէ պիր իշճինին իւճրէթի տէ 2—3 տա- լէր իքէն Հասլ օլունան մահսուլաթ թա 3500 միլլէք էվրօփա փիացասընա եօլանըլարագ քեար օլունուլօր իսէ, Կիլիկիա արագիլէրինին տէօ- նիւմիւ պիրտէն եիրմի պէշ տալէր վէ իշճի իւճ- րէթիտէ 30—50 սէնթ իքէն վէ էվրօփա փիա- ցասը տա Մէրսին, Իսքէնտէրուն Ջիլիֆքէ վէ եուճուրթալըգ կիպի իսքէլլէրիմիդտէ օլտու- ղու Հալտէ սէնէվի իքի տէֆա մահսուլ վէրէն թարլալարըմըլ իլմի պիր սուրէթտէ գէրր էյ- լէր իսէք, մալիյէճէ էն իւսթիւն մէվգիլէր իհ- րագ էյլէյէճէլիմիդ ափ աշիքեար տըր: Գըսսա պիր սէօզ իլէ տէյէպիլիւրիգ քի, պիր մէտէնի միլլէթէ լաղըմ օլան էն դարուրի եաշամագ վա- սըթալարընըն ճիւլէսի Կիլիկիատա իհթիյա- ճըմըլտան ֆաղա օլարագ Հասլ օլուր: Պու սէ- պէպտէն պիր միլլէթ Հալինտէ իտիսալաթըմը աղ վէ իւրաճաթըմը Հէր սէնէ թէղէյիլտ էյ- լէր, վէ իշթէ վէնկիլիւք վէ սէրվէթին էսասի մէպալէրի պունլար տըր:

Պու սէպէպտէն պիլիմ պիլճիւմլէ սիյասի թէշքիլաթլարըմըլ եէք վիճուտ օլարագ, Կիլի- կիայը էլտէ էլլէմէքիլիյէ Հալըշմալըլը, պիր չօգ նօղթալարտա թէֆէրիւգիւ էֆքեարըմըլ վար իսկ տէ, Կիլիկիա մէսէլէսինտէ պիր իթթիՀա-

տա կէտէն լիցի՞ր. գիրա պիւրիք վէ իթթիհատարզ
հիշ պիւր շէյ նէթիհէյննէյ:

Սէն սէն օլսան պէն պէն օլսամ
Նէ սէն օնսան նէ տէ պէն
Սէն պէն օլսան պէն սէն օլսամ
Հէմ սէն օնսան հէմտէ պէն:

ԳԱՐԵԳՐԻՆ Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Նիւ Եոթբ

ՄՕՐԿԸՆԹՂՕՆԸՆ ՇԷՀԱՍԷԹԻ

(ՊԱՊ 4-իւն տէվամբ)

Յունիսին իւրինտէ ահվալ ու քէյֆիյէթ պու
քէրթէտէ իւրէն, պահրիյէ նազըրը վէ թիւրքի-
այը իտարէ էտէն իւշ քիմսէլէրտէն պիւրի օլսան
ձէմալ փաշա թէլաշէ իլէ եանըմա կէլիպ պա-
նա ըիճա էտէրէք շէօյլէ սէօյլէտի, — «Ամէրի-
գա հիւքիւմէթի Եունան հիւքիւմէթինէ Այտէհօ
վէ Միսիսիփի նամ իբի զըրհը սաթմաք իշիւն
մուհապէրաթտա պուլընմագտա տըր: Քէրէմ
էտիպ վազթ ֆէվթ էթմէքսիդին թէսիւրինդի
գուլլանըպ իշպու մուամէլէնին մէնինէ սայ է-
տինիդ»: Թիւրքիա վէ Եունանիսթան արասըն-
տա պիւր մուհարէպէ գուհուրի փէք եազըն օլ-
տըրը պիւր վազթտա, Մ. Մ. Ամէրիգանըն Եու-
նանիսթանա պէօյլէ իբի զըրհը սաթմասը պի-
թարաֆըք մէպտէսինէ մուգայիւր տիւր: Եինէ
տէ էյէր մէսէլէ սալթ պիւր մուամէլէ ի թիւմ-
ճարիյէտէն իպարէթ իսէ, Թիւրքիա Եունանիս-
թանըն օ զըրհըլըար իշիւն վէրէճէյի մէպլադ-
տան գիյատէ վէրէպիլիւր: Բիճա էտէրէմ քի մէ-
սէլէյի Ամէրիգա հիւքիւմէթինէ գապլօ իլէ պիւ-
տիւրինիդ:» Պէն տէ իսթէտիյինի էթմէյէ վատ
էլլէտիմ:

Վէ լաքին Եունանլար Թիւրքիւրտէն ուսթա
չըգտըլար: Թիւրքիւր տրէտնօթլարը կէլիւր
կէլմէք Եունանիսթանա հիւճիւմ էտէճէքէրինի
չալըմ վէ զապլադ իլէ իլան էթմիշլէր իտի:
Եունանլարըն Ամէրիգատան սաթուն ալաճագ-
լարը Այտէհօ վէ Միսիսիփի զըրհըլըարը տա
մուհարէպէնին իլէ խաթթընտա գուլլանըլամա-
տըղընտան, Ամէրիգայա միւսթադիլ լազըմ օ-
լան զըրհըլըար տէյիլ իտի իսէլէր տէ, Թիւրք-
իւրին հէփ կէմիլէրինի Ատալար տէնիդինտէն

սիւրիւպ գովալամաղա միւգթէտիւր զըրհըլըար
իտիլէր: Պինսէն ալէյհ իշպու Ամէրիգան զըրհ-
ըլըարը եէթիշիւր եէթիշմէք, Օսմանլըարըն
տրէտնօթլարըն կէլմէսինէ պէքլէմէքսիդին,
Թիւրքիւրին իւգէրինէ հիւճիւմ էթմէյէ հազըր-
լանմագտա իտիլէր:

Էլպէթթէ ձէմալըն սէօլլէրինին շէրէն նի-
գամէն աւալ էհէմմիյէթի Եօգ իտի: Մուհարէ-
պէնին գուհուրի նէ տէրէճէ իհթիմալ տա օլսա,
Թիւրքիա վէ Եունանիսթան եէքտիկէրիյլէ հա-
լա սուլհ ու սէլամէթ իւգէրէ պուլընմագտա իտի-
լէր: Թիւրքիա ինկիլթէրրա եա Պրազիլտէն մու
հարէպէ վափօրլարը սաթուն ալաճագ նէ տէ-
րէճէ հազըր վար իտի իսէ, Եունանիսթան տա
Մ. Մ. Ամէրիգատան սաթուն ալաճագ օ տէ-
րէճէ հազըր վար իտի:

Եունանիսթանըն Մ. Մ. Ամէրիգատան սէ-
ֆային ի հարպիյէ սաթուն ալաճալըն մէնինի
իսթէյէն քիմսէ սալթ ձէմալ տէլիլ իտի- Մէր-
գուճըն եանըմա կէլմէսինտէն պիւր գաշ կիւն
սօնկրա Վանկընհայմ իլէ պէն Իսթանպուլըն շի-
մալ թարաֆընտա վազի թէփէլէրտէ աթլարա
պինմիշ կէզէր իբէն, Վանկընհայմ Եունանլարա
զարը խուսումէթինի իպրադ էլլէյիպ, Եունա-
նիսթանըն Մ. Մ. Ամէրիգատան սէֆային ի
հարպիյէ սաթուն ալապիլմէսինին իհթիմալի-
յէթ եա զալրի իհթիմալիյէթինտէն պահս էյ-
լէտի: Մէրգուճըն իշպու պէյ ու շիրա հազ-
ընտա տէրմէյան էլլէտիլի պուրհանլար թամմ
ձէմալընքի կիպի իտիյինտէն, ձէմալը եանը-
մա կէօնտէրէն քէնտիսի իտիյի չիւպէսինէ գա-
հիպ օլտուճ:

«Պագ, նէ թէհլիքէլի պիւր մէվգիտէ պու-
լընըյօյսընըք, տէտի Վանկընհայմ, «փէք իհ-
թիմալ քի Մ. Մ. Ամէրիգա տա պիւր կիւն թամմ
Թիւրքիանըն պու կիւնքի մէվգիտէ պուլընա-
պիլիւր: Ֆարգ էտէլիմ քի պու կիւն Մ. Մ. Ա-
մէրիգա ճափօն իլէ մուհարէպէյէ թութուլսա,
ինկիլթէրրա՝ ճափօնա պիւր սիւրիւ տրէտնօթ
սաթապիլիւր: Պունա Ամէրիգա րազի օլո՞ւր մը:
Մ. Մ. Ամէրիգա պուլըն նէ տէրէճէ ազըր պիւր
մէսէլէ իտիյինի անլամայօր զանն էտէրիմ: Պու
զըրհըլըարըն Եունանիսթանա սաթըլմասը էվ-
րօփատա ումուճի պիւր մուհարէպէ մէյտանէ կէ
թիւրէպիլմէսի իհթիմալտէն տիւր:»

Պու միւքեալմէ Յունիս 13տէ վուգու պուլ
տու, եանի ազիմ էվրօփա մուհարէպէսինտէն 6
հաֆթա գատար էվվէլ: Պու պէօլիւք գարըլըգ-

լըզ իշխան Ալմանեանքն Հազարլըզ կէօրտիւլիւ-
նիւ ՎանկընՀայմ քեամիլէն պիւրի իտի, վէ լա-
քին օլ թէտարիքեամթըն Հալա քէմալէ էրմէմիշ
խտիլինէ տէ վազըֆ իտի: Սաիր Ալման էլէիլէր
կիպի ՎանկընՀայմ տա Պէրլինտէն թալիմաթ
ալմըշ իտի քի, իշպու թէտարիքեամթ խիթամա
կէլմէզտէն մուՀարէպէնին պաշլամառնա սէ-
պէպիլէթ վէրէճէք Հիշ պիւր վազըանըն զուՀու-
րինէ մէյտան վէրմէսին:

Օլ վազթտա մէրգուժ սալթ Հալըշյօր իտի
քի Ալմանեանքն պիւր աղ տաՀա վազթ գազան-
մասը իշխան պանա թէսիր իշլէթսին: Հաթթա
պանա թէքլիֆ էթտի քի, Րէիսէ Հախսէն գապ-
լօ իլէ Հալ ու քէֆիլէթին էհէմմիլէթինի պիւ-
տիլէյիմ վէ զըրՀըլարըն սաթըլմասը պապըն-
տա էվլէլէէ խարիճիլէ նազըրընա կէօնտէրիւ-
միշ օլան թէլէզրաֆլարը կէօզտէն կէշիլմէսինի
րիճա էտէյիմ: Մէրգուժըն թալէպիլի փօլիթի-
գա վէ նէզաքէթէ մուղայիր աստ էտիպ, թա-
լէպիլի մէվգի ի իճրայէ վազ էթմէքտէն իմթի-
նա էյլէտիմ:

Ճէմալ վէ սաիր Օսմանլը մէմուրիյնի պու
մէսէլէ Հազըրնտա պանա տաՀա իլթիմաս էթ-
տիլէլէրինտէ, Ուօշինկթընտաքի Օսմանլը սէ-
ֆիրիլէ տօղրուտան մուխարպէրէ էտիպ, մէր-
գուժըն տօղրուտան Րէիսէ միւրէճաթ էթմէ-
սինի թալսիլէ էյլէտիմ: Տէտիլիմ կիպի էթտի-
լէր իսէ, Եունանլար Եինէ անլէրտէն ուսթա վէ
շահպազ չըգտըլար: Յունիս 22, սաաթ շտէ
Ուօշինկթընտա Եունան Եարժէ տ'աֆէրի վէ
Եունան սէֆային ի Հարպիլէ գօմանտանը Ամի-
րալ Տուգլաս Րէիսէ միւրէճաթ էտիպ, պա-
զարըղը պիթիտիլէր: Անլէր Րէիսին Եանըն-
տան չըգար իքէն Օսմանլը սէֆիրի Րէիսին Հու-
զուրըն գապուլ օլընտը: Ամա մէրգուժ օնպէշ
տազիգէ քու լէյթ իտի — իշ պիթմիշ իտի:

Պէն զանն էտէրիմ քի Մր. Ուիլըն զըրՀ-
ըլարըն սաթըլմասընա րազի օլտը, զիրա միւ-
մաիլէյ Հիւրքիանըն Եունանիսթանա Հիւճիւմ
էթմէյէ Հազըրլանտըղըն պիլիյօր վէ ԱյտէՀօ
իլէ Միսիսիփի պէօյլէսի պիւր Հիւճիւմիւ մէն
էտէպիլիպ Պալքանլարտա սուլՀ ու ասալիշին
պազասընա մուճիպ օլաճազլարընա ինանըյօր
իտի:

ՊԱՊ 5

Պու վազթլարտա սէֆարէթխանէտէն կէօ-
շիւպ Պօղազ իշխնտէքի սալֆիլէմիգտէ Եէրլէշ-

տիք: Սէֆիրլէրին սալֆիլէյէրի պու սէմթլէր-
տէ տիւր: Կիւզէլիք ճիհէթիլէ պուճտան տաՀա
կիւզէլ պիւր մէվգի պէն Հիշ կէօրմէմիլէմ: Պու
մէնզարէ ֆիքրիմտէ խուսուսի պիւր սուրէթտէ
թէրսիմ օլունմուշ տըր, զիրա պիւր գաշ ալ զար-
ֆընտա թիւրքիա մուՀարէպէյէ տախիլ օլմա-
սըյա Պօղազ տէր ազապ գափատըլտը վէ օլ
վազթ Պաշը Սիլահտան կէլիպ Իզմիր, Իսքէն-
տէրիլէ վէ սաիր իսքէլէլէրէ կիտէն մէֆրէթ
Րուս վափօրլարը կէլտիլէրինտէ, նիշխան պին
սէնէտէն պէրու պու պօղազը գապթլարընա կէ-
շիրմէք իշխան էվրօփա տէվլէթլէրի Եէքտիկէ-
րիլէ գանլը միւսատէմէլէրտէ պուլունմուշ Ի-
տիլէրի անլաշըլտը:

Վէ լաքին Եազըն իլք ալլարը Հէփ էլէիլէր
վէ տէվլէթլէրին վէթիլէրի իշխան սուլՀ ու ա-
սալիշ իւզրէ միւրուր էյլէտի: Անլէր Հէր կիւն
Եէքտիկէրինին սօֆրառընտա օթուրուրլար վէ
սալֆիլէլէրին սուֆալարընտա գօլ գօլա օրսա
վուրուրլար իտի:

Վէ լաքին միւքիալէմէլէրիմիգին պաշ մատ-
տէսի մուՀարէպէ իտի, վէ Հէփիմիգ տէ պիլի-
յօր իտիք քի, չօգ կէշմէզտէն Հէր շէյի թու-
թուշտուրաճազ օլան Հարպ գըղըլճըմը սուլՀ
ու սէլամէթիմիգի իլլալ էտէպիլի:

Եինէ տէ մուՀարէպէ պաշլատըղընտա, տէ
րունիմիգաէ Հուսուլէ կէլէն Հիսսիյաթ խարիգ
իւլ ատէ պիւր շէյ տէլիլ իտի: Յունիս 29տա Ա-
վըսթրիանըն պէօյիլք տուգասըյա զէվճէսինին
գաթլ էտիլտիլէրինի իշիթտի իսէք տէ, Հիշ
պիւր քիմսէնին իւզէրինտէ Հէլէճան զուՀուրա
կէլմէտի, անճազ քի զիյատէսիլէ մուՀիմմ պիւր
վազըանըն վուգու պուլմուշ իտիլինի Հիսս էթ-
մէքտէ իտիք:

Փալլավիշինին Եանընա թազիլէյէ կիթ
տիլիմտէ միւմաիլէյ Հիլիթթամը զայէթ թէմքի-
նանէ պիւր պուրէթտէ գապուլ էյլէտի: Իմփէ-
րաթօր խանէտանը վէքեալէթինտէ պուլուն-
տըղընտան, Հիսս էթտիլի քէտէր շախսի պիւր
քէտէր կիպի իտի: Անը կէօրէն գանն էտէր իտի
քի, վէֆաթ էտէն տուգա քէտի օղը տըր:
Կէրէք քէնտիմ, կէրէքսէ Մ. Մ. Ամէրիգա թա-
րաֆընտան միւսինն իմփէրաթօրա տօղրու Հիսս
էթտիլիմիգ իշիթրաք ը Հիսսիմիգի պէյան էթ-
տիլիմտէ,

«Եա, եա, էս իք քգէր քրէփիլս», տէտի
Փալլավիշինի զայէթ էնկին փէրտէ իլէ, «Եվ-
վէթ, էվվէթ զիյատէսիլէ տէՀէլէթի տիւր:

Սըրպիա պու իշխնտէն տօլայը հէր քէս թարա-
Փընտան մահքիւմ օլաճադ վէ թագմինաթ վէր-
մէյէ իճպար էտիլէճէք տիր:»

Պիր գաչ կիւն սօնկրա Փալլաւիշինի եա-
նըմա կէլտիյինտէ Սըրպիատա ագտ էտիլմիշ օ-
լան միլլի շիրքէթլէրի գիքը էյլէյիպ, Սըրպիա-
նըն Պօննա վէ Հէրսէք վիլայէթլէրինի զապթ
էթմէյէ օլան մագսէտինի պէյան էթտի: Շու-
րապընը տա իլալէ էյլէտի քի, Ավսթրիա պու
շիրքէթլէրին լաղվը վէ Սըրպիանըն պու մագ-
սէտինտէն վազ կէշմէսի Հագգընտա խարար է-
տէճէք վէ պէօլլէսի ճինայէթլէրին արթըզ վու
գու պուլմամասը իշխն պիր ճէգա գօմիսիօնը
Սըրպիայա իրսալ էտէճէք տիր: Յուլիս 22նին
մէշհուր ուլթուսմաթօմը Հագգընտա իբլ տէֆա
օլարադ իշպու միւլադաթըմըդտա վազըՓ օլ-
տում:

Յուլիս 4տէ Սէնթ Մարի քիլիսէսինտէ
մագթուլ տուգա վէ տիւշէսին բուհընըն իսթի-
րաՀաթը իշխն արդ օլունան պատարագտա սէ-
ֆիրլէրին հէփիսի տէ Հագըր պուլունտըլար:

Կէրէք քիլիսէտէ, Կէրէքսէ սօնկրաքի միւ
լադա թը ըհամիյէտէ էթրաֆըմա պագտըղըմ-
տա ՎանկընՀայմը կէօրէմէտիմ: Միւմարիլէյին
ղայպուպէթիլնտէն տօլայը պիր ազ չաշտըմ գալ
տըմ իսէ տէ, մուախիսէրէն ՎանկընՀայմ քէն-
տիսի պանա մէսէյէյի պիլտիրտի: Գայըր քէն
տիլնի Պէրլինտէ Յուլիս 5տէ ագտ օլունաճադ
իմփէրաթօրի պիր մէճլիսէ չաղըմըշ իտի: Իշ-
պու մէճլիստէ մուՀարէպէյէ միւպաշէրէթ էթ-
մէյէ գարար վէրիլմիշ իտի:

Էվրօփանըն Հարէքեաթ ը ասքէրիյէսին-
տէն պաՀա էտէն Օգոստոս զագէթալարընը օ-
գուտուղըմտա սանըրսըն պիր կէճէնին իշխն-
տէ էՀալինին ասքէր օրտուլարընա թէՀալվիլ
էթմէլէրի վէ հէր քէստէ կէօրիւլէն շէվգ ու շէ-
թարէթ տիգգաթըմը գիյատէսիլէ ճէլպ էյլէ-
տի: Օլ վագըթտա թիւրքիա Հալա մուՀարէ-
պէյէ կիլիշմէմիշ օլուպ, միլլէթին սիյասի տէ-
լիլէրի թիւրքիանըն պիլքիւլիլէ պիթարաֆ
գալաճաղընը իտտիա էթմէքտէ իտիլէր:

Եինէ տէ անլէրին ըհամի թէպլիղաթընա
րաղմէն, Էվրօփանըն փաթիթաթլարընտա մու
Հարէպէ իշխն նիճէ Հագըրըլգ կէօրիւլէյօր ի-
սէ, Իսթանպօլտա տա էօյլէ թէտարիքեաթ պէօ
րիւլմէքտէ իտի: Թիւրքիա մուՀարէպէտէ տէյիլ
իտի իսէ տէ, օրտուսը թէտարիքեաթ ը Հարպի-
յէտէ պուլունմագտա վէ պու տա սալթ իՀթի-

յաթ իշխն իտիյի իտտիա օլունմագտա իտի:
Վէ լաքին Իսթանպօլտա հէր կիւն կէօրտիւլիւմ
շէյլէր Էվրօփանըն հէր պիր շէհրինտէ կէօրիւ-
լէնլէրէ պէնգէրլիքլէրի փէք ազ իտի: Սաիր
մահալլէրտէ էրքէքլէրտէ կէօրիւլէն ասքէրի
վաթանփէրվէրլիք վէ գարըլարտա կէօրիւլէն
նէճիպ սապը վէ աճիպ ֆէտաքեարըլգ բուճը
մուՀարէպէյէ պիր ուլլիլէթ վէրիւր, վէ լաքին
Թուրքիատա կէօրիւլէն աՀվալ փէրիշանըլգ վէ
պիգալտըլգտան զայրի պիր շէյ տէյիլ իտի:

Սէֆիրլէր էնճիւմէնի էֆրատընտան պու-
լունան պիղլէր պիլլէ Հալ ու քէյֆիլլէթլէրի քեա
միլլէն տէրք էտէմէյօր իտիք: Պիղիմ սօնկրատան
խապէրիմիլ օլտու քի, Օսմանլը օրտուսընըն
Հարաքէթի իշխն լաղըմ կէլէն իւք էմը նէ էն-
վէրտէն նէ Թալաթտան, նէ տէ վիլգէրատան
սիւտուր էթմէմիշ, անճադ Պէրլինին Հարպիյի
նէգարէթիլնտէն վէ անըն Իսթանպօլտաքի վէքի
լինտէն սիւտուր էթմիշ իտի:

Հէփ պու մուամէլաթը շէվիլէն եա իտարէ
էտէնլէր՝ Հագիգաթէն Լիման Փօն Սանտըրս վէ
Պրօնսարթ իտիլէր: Հէր շէյտէ Ալման էլի պու
լունտուղը ալան աշիքեար իտի: Ալման օրտու
լարը Բէնօ նէհրինի կէլէր կէշմէզ, Իսթանպօլ-
տան պիր գաչ միլ տիշարըտա մէֆրէ թպիր թէլ
սիլ թէլլէլրաֆ սթասիօնը ինչասընա միւպա-
շարէթ էսիլտի: Անըն ինչասը իշխն լաղըմ օ-
լան շէյլէր Բուճանեա թարիլլէյլէ Ալմանեա
կէթիլիլիպ, սապաՀտան ազաճա գատար եօ-
րուլմագ պիլմէզ պիր զայրէթ իլէ Հալըշան մէ-
մուր վէ իշմիլէր հէփ Ալման իտիլէր:

Էլպէթթէ Թիւրքիա կիպի պի թարաֆ պիր
մէմլէքէթտէ մուՀարիպ պիր տէվլէթին պէօյ-
լէսի պիր սթասիօն ինչա էթմէսի պի թարաֆ-
ըլգ գանուլարընա մուլալի իտի: Օլ սէպէպ-
տէն ըհամէն իլան օլընաը քի, Չաթ ը ՀաՀանէյէ
ալիս պիր արսա իլգէրինտէ պիր Ալման գում-
փանեասը պու թէլիլ թէլլէլրաֆ սթասիօնընը
Օսմանլը Հիւրիւմէթի իշխն ինչա էտէյօր: Վէ
լաքին պու իլանա քիմսէ ինանմատը: Պիղաթ
ՎանկընՀայմ պու սթասիօնըն Ալման իշի ի-
տիլինի տալիմա սէրպէսթանէ սէօյլմէքտէ ի-
տի: «Թէլիլ թէլլէլրաֆ սթասիօնըմըլգ կէօր-
տիւլն մի, կէօրմէտի իսէն կէլ պիլմէմէ, կի-
տիպ կէօրէլիմ», տէտի ՎանկՀայմ պանա պիր
կիւն:

Ղուրուրլէ պանա պիլտիրտի քի, պու սթա-
սիօն տիւնեատա պուլընան սթասիօնլարըն էն

գումարվելով օլուպ, փարիսսեքի էնֆել գուլէ-սինտէն կէօնտէրիլէն խապէրլէտէն Հէր պի-րինի տէ թութմաղա միւլթէտիր տիր: «Պունըն վասըթասըլա պէն տալիմա Պէրլին իլէ մու-խարէպէտէ պուլընապիլիբիմ» տէմէքտէ խոխ: Պու սթասիօնըն Ալման մալի իտիլինի մախֆի թութմամաը շէօյլէ տուրսուն, Ամէրիգա իլէ գապլո մուխապէրէսի գաթ օլընտըլընտա պէն տէ քէնտիմէ ալիտ թէլէլրաֆլարը պու սթասի-օնտան կէօնտէրմէքլիլիմի թաւսիլէ էյլէտի:

Իշպու թէլսիլ թէլէլրաֆ գուլէսի օլ վազթ թիւրքիա իլէ Պէրլին արասընտա վազի սըգը անմա Հալա մախֆի իթթիհատըն խարիճի պիր ալամէթի խոխ:

Պէօյլէսի վասի պիր գուլէնին ինչասընա ուզուն վազթ լազըմ իտիլինտէն անըն ինչասը միւտտէթիննէ վանկնՀայմ Ալման սէֆարէթխա նէսինին գարըսընտա, Պօղազ իշլինտէ, լէնկէր աթմըջ օլան Գօրգօլաւտօ համ Ալման թիճարէթ վափօրընըն թէլսիլ թէլէլրաֆընը իսթիմալ էթ մէքտէ խոխ: Ատէթա մազսէտլէրի իշլին վանկ ընՀայմ տալիմա Պէրլին իլէ թէլէֆօն իլէ գօ-նուշուր խոխ:

Իշպու օրտու Հազըրլըլընտա Օսմանլը մէ-մուրլարը նէ տէրէճէ մէշղուլ իտի իսէլէր, Ալ-ման մէմուրլարը տա աշի տէրէճէ մէշղուլ ի-տիլէր: Իշպու թէտարիքաթ Հէնկեամընտա Ալ-ման մէմուրլարը զիյատէսիլէ սէվիննլի վէ քէյֆլի կէօրիւնմէքտէ իտիլէր:

Հէլէ Փօն տէր Կօլլ փաշա Փէվզ էլ ատէ թանթանալը, սալթանաթլը վէ տէպտէպէլի պիր քիմսէ խոխ: Մէֆրէթ ճէսամէթտէ վէ իքի թարաֆը իմփէրաթօրը գարթալլարը նազըջ օ-լընմըջ օթօմօպիլիլէ տալիմա սօգազլարտա արշ վէ հարըջ էտիպ, սանըրսըն Հիւնքեար վէ-քիլի թատը վէրիլ իտի: Օթօմօպիլին էօն թա-րաֆընտա պիր պօրուզէն պօրուսընը սալքի պի-լա Փասլա չալմագտա օլուպ, Միւսլիմ վէ զալ-րի Միւսլիմ Հէր քէսին սազընմասընը էմր է-տէր խոխ, վէ պու պօրուսըն սէտասընա Հէճմ-միլէթ վէրմէյէնին վալ կէլիլ իտի պաշընա:

Ալմանլար տալիմա «Իսթանպօլ պիգիմ տիր» եօլլու Հարէքէթ էտէրլէր իտի: ՎանընՀայմ Ալ-ման սէֆարէթխանէսինտէ քիւշիւք պիր Վիլ-Հէլսթրասսէ թէշքիլ էթմիշ իտիլի կիպի, Ալ-ման ասքէրի մէմուրլար տա Իսթանպօլտա Պէր-լինին Հարպիլէ նէգարէթինին պիր շիւպէսինի թէսսիս էթմիշլէր իտի: Անլէր Ալմանեատան

գարը վէ Փանիւկալարընը պիլէ կէթիրմէպլէր վէ Պարօնէս ՎանկընՀայմ սէֆարէթխանէտէ Պէրլինտէքի իմփէրաթօրի սէրալտա ազա էտի-լէն ըէսմի ճէմիլէթլէրին ալի իճրա էտիլտի-լինի իլան Հտէյօր իտի:

Պու կիպի իճրաաթտան մահգուզիլէթ Հիսս էտէնլէր սալթ Ալմանլար իտիլէր: Իշպու թէ-տարիքեաթ ը Հարպիլէ Հէր քէսի սօլուպ սօ-ղան էթմէքտէ գարար գըլտը: Թիւրքլէր աթ, գաթըր վէ գօլուկալը, տէվէ վէ ինէքլէրի վէ կէօզլէրինէ իլիշէն Հէր Հալլանը անկարեալա ալլալ, էնվէրին պանա տէտիլինէ կէօրէ պէօյ-լէլիքլէ 150,000 պաշ Հալվան թօփլանըմըջ իտի:

Վէ լաքին Հէր նէ էթտիլէր իսէ, տիւշիւն-կիւսիւզմէսինէ էթտիլէր: Մէսէլա, պազը քէօյ-լէրաէ իքի գըսրագտան եա իքի ինէքտէն զալրի պիր Հալվան պրագմատըլլարընտան, անլէրի թէօրէթմէզ էթտիլէր: Պու կիպի պիր անկար-եա միլք ու միլլէթին գրաաթ մէնպալարընըն խարապ վէ սօն սընանտա եիւզ պիւլէրմէ քիմ-սէլէրին աճըլդտան թէլէֆ օլմալարընը նէթի-ճէլէնտիրաի:

Վէ լաքին թիւրքլէր Ալմանլար կիպի մու-Հարէպէ անճագ գըսսա պիր վազթ տէվամ է-տէր գանն էտէրէք, քէօյլիլէրի հաղմալալըպ օրտունըն իՀթիլաճընը պէօյլէճէ իքմալ էթտիք տէն սօնկրա, մէյտանէ կէթիրտիքլէրի վիյա-նըն էէրինի պիսուՀուլէ վէ սէրիէն տօլտուրա-պիլիլէր գանըշընտա իտիլէր:

Հիւքիւմէթտէ թիւճալարտան անկարեա էթտիլէրի էթթաա իլէ ալի տէրէճէ տիւշիւն-կիւսիւզլիւք վէ հիւզսիւզլիւք կէօսթէրտիլէր: Հիւքիւմէթ մէմուրլէրինին իշպու մուամէլաթը աշըգտան աշըլա վէ պիլէ պիլէ Հարամիլիք վէ հօլքէսիճիլիքտէն զալրի պիր շէյ տէյիլ իտի:

Պու կիպի Հարամիլիլէ Հէտֆ էտիլէն թիւճ ճարլարըն սալքի Հէփիսի տէ զալրի Միւսլիմ իտիլէր: Պիր գաշ ԵհՀուտիտէն մասա Հէփիսի տէ Քրիսթիյան իտիլէր վէ թիւրք մէմուրլարը պէօյլէ էթմէքլէ օրտունըն իՀթիլաճընը վէ քէն տի քէսէլէրինի տօլտուրմալարըլա պէրապէր, իշպու մուամէլէլէրինտէն, եանի քեաֆիլէրին մաղազալարընը եաղմալաճագտան, պիր Հուզու գաթ ը տիլիլէտէ Հիսս էտէյօրլար իտի: Պիր թաճիլին տիւքքեանընա կիրիպ րաֆլարտա պու նընան Հէր շէյի աշաղը ալըրլար վէ անլէրին

պէտէլինէ, եախօտ դապղ ը մալ եէրինէ, անա
պիր փարչա քեաղըտ վէրիւրէր իտի:

Միւթէրնիմ՝ ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Copyright, 1918, Doubleday, Page & Company.

(Տէվամ օլումնամագ)

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԵՕՏՕՐ ՐՕԶՎԻԹԻՆ ՎԵՑԱԹԸ

(Theodore Roosevelt)

Մ. Մ. Ամէրիկանըն սապըզ ըէիսլէրինտէն
մալիւմ ի ամմէ օլան ըէիս Թէօտօր Րօզվէլթ՝
Յունվար 6տա «Գան Գաթըլանմասը» խասթա-
լըղըլէ վէֆաթ էլլէտի: 1909տա Մուճախէյճ
ըիլասէթին իբինճի տէվրինի պիթիւրտիքտէն
սօնրա, սէյեաՀաթ վէ ալճըլըզ մազսէտիլէ
Աֆրիգա վէ ճէնուպի Ամէրիգա պէեապանլա-
րընա կիտիպ կէլտի: Հէթիմլէրին գըյասընճա
ճէնուպ ի Ամէրիգատա պիր նէվ պէօճէք սանճ-
մասըյլա գանը զէՀըլէնմիշ օլարագ, նիՀայէթ
օլ աֆէթէ գուրպան կիթտի:

Թէօտօր Րօզվէլթ քէնտի միլլէթ վէ վաթա-
նընը սէվտիլի կիպի, սաիր ճիւմլէ գալմըարը,
էզանճիւմլէ էրմէնի միլլէթինի տախի սէվէր
իտի: Միլլի թարիխիմիգի թէֆէրըիւթըյլա
պիղտէն չօլարընըն պիլտիլինտէն տաՀա էյի
պիլլը, վէ վազըալարը իսմ վէ թարիլլէրիլլէ
եէրլի եէրինճէ թէքրար էտէր իտի: Քէնտիսի
օղույուպ եազմաղա փէք տիւշկիւն պիր գաթ
օլտուղը Հալտէ, Փիքըրինին խազինէսինի մու-
ֆիտ մալիւմաթլար իլէ տօլտուրմուշ իտի:

Րէիս Րօզվէլթին Մ. Մ. Ամէրիգա ըիյասէ
թինտէ կէօրտիլիւ իքի պէլլի իլլէրտէն պիրի՝
թիճարէթ տաիրէսինտէ ճարի օլաէլլէն պիր
թաղըմ քէօքլէնմիշ սու ի իսթիմալաթըն տէֆի
զըմնընտա էՀալինին վիճտանընը ուլանտըր-
մասը, վէ օլ պապտէ իճապ էտէն իսլաՀաթըն եօ
լուճու Հաղըրլամասը իտի: Պու թէշէպպիւսիլլէ
էՀըի սէրվէթին նիշէլէրինի քէնտինէ ատու էյ-
լէտի իսէ տէ, Հազգանիլլէթտէն սափմայըպ պի
լա փէրվա սէօյլէմէքտէ վէ եազմազտա տէվամ
էլլէտի:

Իքինճի պէլլի իշի՝ էսնայ ը Հարպտէ Մ.
Մ. Ամէրիգանըն թէտարիքսիգ, վէ օլ էճըտէն

թէՀըիքէյէ միւպթէլա իտիլինէ տաիր մէմլէ-
քէթին պիր պաշընտան օլ պիրինէ տէք էՀալի-
լի թէնվիր էթմէսի իտի: Ամէրիգա պիթարաֆ
տուրուր իքէն, քէնտիսի Հարպ թէտարիքեաթը
Հազգընտա սէօյլէտի: ՍուլՀ խաթըր իշիւն մու
Հարէպէյէ Հազըր պիր Հալտէ պուլուճմալը իզ,
պու իտի քէնտինին գըյաս վէ թալիմի: ՆիՀա-
լէթ պու էֆքեար դալիպ կէլտի: Կէչէն կիւն
ըէիս ի Հազըր Ուտրօ Ուիլսըն Փարիզտէն Ա-
մէրիգալա թէպլիղաթ ը ըէսմիլէտէ պուլու-
նուր իքէն սապըզ Րէիս Րօզվէլթին պու իքի
ճիւշէթլէքճէ վաթանա խըսմէթինի մէտՀիլէ-
լէրլէ ըէսմ էլլէմէքտէ օլտու:

Թէօտօր Րօզվէլթին տէօրթ օղուլարը
ճէնքտէ խըսմէթ էթտիքլէրի Հալտէ, կէչէն եազ
անլէրտէն պիրի Հալա կէմիսինտէ վուրուլուպ
Ֆրանսատա վէֆաթ էլլէտի: Լաքին փէտէրի
վաթան իշիւն օլլուճուն խըսմէթ վէ Ֆիտիլլէ-
սինի սիթալիլլէ սէօյլէտի: Իլէրիտէ Մ. Րօզ-
վէլթին թէլրճէմէ ի Հալինի «Կիլիկիա»տա նէշրէ
արզգըքէշ պուլուճարագ, չիմտիլիք պու գա-
տարըյլա իքթիֆա էտէրիգ:

ՆԻԻ ԵՈՐԳ ՖԵՐԻԼԵՐԻՆՏԵ ՍԹՐԱՅԳ

Նիւ Եորք ճիւլարընտա իլլէյէն կէմիլէրին
իլճիլէրի 15 պին գատար օլարագ Հինգշաթթի
սապաՀը Սթրայք իլան էթտիլէր, վէ Հըտսըն
իլէ Իսթ Րիվըր Ֆէրիլէրի գափանըպ էՀալի
Թիւպլէր վէ Սըպվէլլէր իլէ կիտիպ կէլմէքտէ
տիր: Սթրայք էտէնլէրին մաթլուպը կիւնտէ 10
եէրինէ 8 սաաթ իլլէմէք, վէ զիյատէ իւճրէթ
ալմագ տըր: Գուճփանիւլար իսէ իրատ մէսա-
րիֆ նօգթաշ ը նազարընտան չիմտիքի թաՀսի-
լաթ իլէ էօլլէ Փազլա պիր մասրաֆա կիրէմէգ
օլտուզլարընը իտտիա էտէյօրլար:

Շու սըրատա պու գատար ճէսիմ պիր
Սթրայքըն կէրէք ասքէրիճէ վէ կէրէք էՀալիճէ
զիյանը փէք պէօյիլք օլաճաղընտան, մէսէլէ-
նին Հալլ ու թէսվիլլէսի իշիւն Ուօշինկթըն Հիւ-
քիւմէթինէ վէ Րէիս Ուիլսընա պազըլըյօր: Ու-
մարըզ քի, գուճփանիւլարա աղըր պիր մաս-
րաֆ աշմայարագ, իլճիլէրին տէ Հազգըլը մաթ-
լուպաթընը եէրինէ կէթիլլէրմէք իւզըն վասաթ
պիր եօլ պուլուճունուր: վէ Հիւրը Հէմ մէտէնի պիր
էՀալի քէնտի տախիլի մէսէլէլէրինի նիճէ թէս-
վիլլէ էտէպիլլի իտիլինէ տաիր տիւնեալա տա-
խի աղիմ պիր տէքս էօյրէտիլլէր: